

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

VI. ročník ● 8-9/2013

SENIOR GARDEN

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenie, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

FÓRUM	4
PRI ŠÁLKE... s Jerry Rootom	6
POZDRAV Z CHORVÁTSKA Jiří Dohnal	10
SENIOR GARDEN	12
Filozofické okienko:: BLAISE PASCAL Tomáš Pružinec	20
I ŘEKL BŮH Josef Potoček	22
ZROD VODIČA TROLEJBUSU Tomáš Komrska	24
MÁRNOSŤ UTAJOVANIA Štefan Markuš	26
DIALÓG MLADÝCH Letná misia	27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1013

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina), Gabriel Gajdos (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Jazyková úprava:** Rastislav Števkó **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 **Adresa redakcie:** Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 19. 9. 2013 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Foto: B. PIATKO - Senior Garden

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

O ÚSTAVE, SVÄTOPLUKOVI A ZAČIATKU ŠKOLSKÉHO ROKA

BOHUSLAV
PIČKO
(šéfredaktor)

„Koľko stojí zmena názoru sudcu Ústavného súdu?“ – pýta sa v predvečer osláv Dňa Ústavy predseda Najvyššieho súdu tejto krajiny. A aby táto otázka nevyznela len ako prázdne gesto, hneď aj oznamuje, že podáva trestné oznámenie a návrhy na disciplinárne konanie na niekoľkých ústavných sudcov, ktorí podľa jeho názoru umožnili prepustenie pár mafiánov z väzby a jeho vlastné rozhodnutie o výmene sudcu v istom procese posúdili ako protiústavné. Padni komu padni. Aj v prípade, keď je autor tejto „zásadnej“ otázky sám podozrivý z kontaktov s podsvetím. Tak trochu to pripomína slová Božieho muža, ktorého ústami prehovoril Hospodin k Élimu: *„Tých, čo si nevážia mňa, nebudem si vážiť ani ja.“* (1Sam 2, 30)

Vieme však, že ústami predsedu Najvyššieho súdu SR ani ústami ústavných sudcov nehovorí Boh. Dokonca mnohí pochybujú, či ústami časti našej justície hovorí spravodlivosť ako taká... A ústavnosť? Aká je, keď jedni v sudcovských talároch vyhlásia niečo za ústavné a iní – v tých istých talároch – vyhlásia ten istý názor za protiústavný?

V preambule našej Ústavy sa píše, že vychádzame (rozumej SR) z „...cyrilo-metodského duchovného dedičstva a historického odkazu Veľkej Moravy...“.

Veľká Morava nám však zanechala aj odkazy, ktoré symbolizujú (okrem odkazu viero-zvestcov) vládcovia z obdobia jej zrodu a rozmachu – Rastislav a Svätopluk. Obidva boli typickými predstaviteľmi svojej doby: predovšetkým bojovali, viedli vojny – raz obranné, inokedy výbojné. Bojovali mečom rovnako ako ľstou a nebola im cudzia ani zrada. Neraz bola účinnejšia ako meč. V tom sa neodlišujú. A predsa je medzi nimi jeden rozdiel, ktorý nevyvrátiteľne zaznamenáva história. Bol to Rastislav, ktorý pozval a všemožne podporoval činnosť Solúnskych bratov na poli cirkevnom (preklady Písma Svätého a liturgia) i svetskom (vznik písma a vzdelávanie v domácom jazyku; preložený *Zakon sudnyj ljudem* bol nielen občianskym zákonníkom Veľkej Moravy, ale aj prvým zákonníkom v slovanskom jazyku). A bol to Svätopluk, ktorý zradne vydal Rastislava do franských rúk a ku koncu svojho vládnutia – v mene posilnenia moci a ríše – pripustil obmedzovanie a následne aj zákaz staroslovienskej liturgie, čo po Metodovej smrti vyústilo do vyhnaní jeho žiakov z územia Veľkej Moravy.

V preambule našej Ústavy sa hlásime – zjednodušene povedané – k pozitívnej stránke odkazu viero-zvestcov: k vzdelanosti a právnemu štátu.

Na nádvorí Bratislavského hradu stojí Svätoplukova socha. Je, žiaľ, pravdivým obrazom úrovne našej prítomnosti to, že sa vážení historici i rôzni pseudohistorici sporia o tom, či Svätoplukovi patrí titul kráľa, alebo nie... Ani zmienka o tom, aký odkaz sme v symbole jeho sochy z Veľkej Moravy prebrali.

Dňom prijatia Ústavy sa stal tradičný prvý deň školského roka. Neviem, prečo sa tak „otcovia zakladatelia“ rozhodli. Možno chceli naznačiť, že štátnosť úzko súvisí so vzdelanosťou občanov nového štátu. A tak sa do toho pustili. Po dvoch desaťročiach samostatnosti máme vyše tridsať univerzít (z ktorých mnohé úspešne dosahujú úroveň stredných škôl), desaťtisíce zbytočných maturantov zo stredoškolských gymnázií, prakticky zaniknuté odborné stredné školstvo a znetvorené až rozpadnuté základné školstvo bez koncepcie a učebníc. Dominantnými vrcholmi ministerských snáh o reformy zostáva v spomienke boj jedného ministra o zavedenie jogy do osnov základných škôl a boj ďalšieho o zrušenie zavedenia jogy a zavedenie náboženstva... až po snahy súčasného ministra o oživenie odborného stredného školstva tak, že žiaci so zlými známami sa na gymnáziá nedostanú. Hľa – odkaz Veľkej Moravy...

Aj druhý z jej odkazov – právny štát – je, žiaľ, len... v preambule. Mafiáni behajú na slobode. Žijeme v časoch rozkrádania štátu, aké ešte v dejinách nebolo. Za korupčné aféry nebol nikto potrestaný a o vymožitelnosti práva škoda hovoriť...

O absencii akýchkoľvek hodnôt vo všetkých stranách slovenského politického spektra v mene moci ani nehovorím. Aj to je odkaz ranostredovekého boja o moc. Spolok s kýmkolvek, len zostať pri žezle.

Takže, vlastne – Svätopluk ako most s Veľkou Moravou stojí na Bratislavskom hrade celkom opodstatnene. Je reálnym symbolom mocichtivosti všetkých čias.

Aj my, kresťania, máme svoju Ústavu – napísal ju Kristus na Golgotskom kríži o viac než osem storočí skôr, ako prišli Solúnski bratia na naše územie. Mám strach, že komentár na tému *„Dodržiavanie Ústavy z Golgoty“* by sa veľmi neodlišoval od toho, čo ste si práve prečítali.

LIST Z KENE

Milí priatelia,
Jambo! Habari yako!

Ozývam sa vám netradične z Kene. Z nášho posledného spravodaja ste sa dozvedeli, že pripravujeme tento misijný výjazd. Ako svedčia aj tieto moje riadky, Pán Boh nám dal príležitosť navštíviť túto krásnu krajinu a spoznať úžasných ľudí, ktorí tu pracujú. Cieľom našej cesty je spoznať projekty, ktoré tu naša partnerská organizácia BTL Kenya (Wycliffe Keňa) riadi a vytvoriť kontakty s vedúcimi projektov. Tieto osobné kontakty sú nevyhnutné pre ďalšiu partnerskú spoluprácu, ktorú v blízkej budúcnosti plánujeme rozbehnúť.

Marakwet

Doteraz sme navštívili dva jazykové projekty: Marakwet a Ilčamus. Jazykový projekt Marakwet má niekoľko centier, keďže celú jazykovú skupinu tvorí približne 200 000 ľudí, roztrúsených v horách severozápadnej Kene a na severných svahoch veľkej priekopovej prepadliny. V roku 2009 tu bol dokončený preklad Novej zmluvy a v súčasnosti prebieha preklad Starej zmluvy. Jeden z hlavných problémov, s ktorými vedúci tohto projektu zápasia, je vysoká miera negramotnosti. Tá má niekoľko príčin – zatiaľ neexistuje viacjazyčné vzdelávanie pre deti v školách (vyučovanie je v angličtine alebo swahilčine, teda v cudzích jazykoch), nedávna kme-

NAPÍSAĽI STE NÁM

www.mediasvatava.sk / bpiatko@internet.sk

ňová vojna so susedným kmeňom Pökoot, ale predovšetkým nedostatok financií na zaplatenie učiteľov, ktorí by navštevovali komunity a viedli večerné školy alfabetizácie. Pastor Edwin Suter, vedúci projektu, nám povedal, že pre nedostatok financií boli schopní rozbehnúť vyučovanie v tomto roku len v dvoch lokalitách, namiesto plánovaných ôsmich. Pritom mesačný plat takéhoto učiteľa sa pohybuje medzi 20 až 60 EUR.

Jednu z týchto komunít sme navštívili minulý pondelok. Napriek tomu, že pravidelné vyučovanie býva v nedeľu, zišlo sa tu okolo 40 detí a mladých ľudí na detskom vyučovaní a približne 15 žien a mužov na vyučovaní pre dospelých. Túžba týchto ľudí po vzdelaní, ale najmä po schopnosti naučiť sa čítať Božie slovo, bola premáhajúca. Záver vyučovania tvorili piesne a tance, typické pre miestnu komunitu. Slová piesne, ktorú spievali dospelí, vyjadrovali ich dôveru v Božiu moc a našou modlitbou je, aby sme mohli byť aspoň čiastočnou odpoveďou na ich kroky viery, ktoré denne robia.

Ilčamus.

Kmeň Ilčamus je o niečo menší; odhaduje sa, že ich je okolo 50 000 a žijú prevažne v okolí jazera Baringo v severozápadnej Keni. Keď sme ich navštívili, odohrávala sa tu historická udalosť. Zišlo sa okolo 50 predstaviteľov tohto kmeňa vrátane náčelníka miestnej komunity v meste Marigat. Cieľom tohto stretnutia bolo rozhodnúť o pravopise pre tento kmeň. Pod vedením skúseného lingvistu a vedúcich projektu rozhodovali, ako sa bude správne zapisovať ich jazyk. Základné pravidlá boli stanovené takto:

1. Daná hláska sa vždy zapíše rovnakým písmenom.
2. Daný znak/písmeno sa vždy prečíta rovnako.
3. Vyhnúť sa kombináciám písmen (napríklad naše „ch“) alebo nevysloveným písmenám

(napríklad písmeno „d“ v našom slove dcéra).

4. Konformita s pravopisom okolitých kmeňov.
5. Konsenzus komunity, aby bol stanovený pravopis prijateľný pre všetkých.

Bolo to pre nás veľmi zaujímavé a podnetné. Keby podobná komisia zasadla na Slovensku a zvolila by si podobné pravidlá, asi by sme našim deťom značne uľahčili učenie sa slovenského pravopisu.

V rozhovore s vedúcim projektu Alfom Lempane sme sa dozvedeli, že práca na preklade Novej zmluvy už začala. Ich túžbou je dokončiť preklad Novej zmluvy do roku 2017. Tento kmeň však tiež zápasí s vysokou mierou negramotnosti, pričom u detí je to okolo 40%, ale u dospelých i viac ako 80%. Ich túžbou je, aby do roku 2017, keď má byť vydaná Nová zmluva, sa táto situácia zmenila natoľko, aby väčšina ľudí tohto kmeňa bola schopná čítať Bibliu. Na to však potrebujú hlavne človeka, ktorý by si zobral na starosti alfabetizačný program, a to je znovu hlavne otázka peňazí. Komunity, ktoré sme navštívili, boli veľmi vďačné, že sme prišli. Prosíme vás, modlite sa za ne i za ich potreby. Našou túžbou je pomôcť im, ako len vieme a modlitba je to prvé, čo môžeme a vieme urobiť.

Zároveň vás prosím o modlitby za zvyšok našej okružnej cesty. Dnes nás čaká krátky let k ľuďom z kmeňov Digo a Duruma. Modlite sa za naše bezpečie, ako i za otvorené oči a srdcia k potrebám týchto ľudí. Ide prevažne moslimskú komunitu, ale doteraz bola spolupráca bezkonfliktná a veríme, že takou aj zostane.

Srdečne vás pozdravujem z Nairobi a prajem Božie požehnanie. Kwaheri.

Jaro Tomašovský

Ukážka zo Swahilsko – slovenského slovníka

*Jambo – pozdrav - ako naše AHQJ
Habari yako – Ako sa máš/máte?
Kwaheri – Do videnia ■*

EVANJELICKÁ ALIANCIA V SR

www.easr.sk

**Verejné stanovisko k otázke nového definovania spoločenských
právných vzťahov osôb so zmenenou sexuálnou identitou**

1. Spoločenské a právne normy v každej kultúre majú náboženský pôvod. Nábožensky neutrálny hodnotový a spoločensko-politický systém nejestvuje. Obraz človeka, ktorý je definovaný v základných zákonoch našej kultúry vychádza zo židovsko-kresťanského obrazu človeka. Tento obraz podobne ako aj v iných monoteistických náboženstvách (napr. islam) a v súlade s neskoršími vedeckými zisteniami genetiky, pozná pri človeku len dve pohlavia: muža a ženu.
2. Vyhlasujeme, že sme hlboko presvedčení, že pred Bohom sú rovní všetci ľudia, bez ohľadu na to aká je ich sexuálna identita. Sme presvedčení, že najväčším prikázaním medzi ľuďmi je láska. Z nej vyplýva aj naša ochota načúvať potrebám ľudí, aj tých, ktorí žijú v akýchkoľvek ťažkostiach, sú diskriminovaní alebo ináč trpia. Sme presvedčení, že cestou na zmiernenie utrpenia ľudí s problémami sexuálnej identity nie je cesta zastierania pravdy či vytváranie falošných nádejí vkladných do, napríklad, zmeny pohlavia a pod.
3. Kritické myslenie a rozvoj kritického myslenia je základom pokroku našej kultúry. Preto aj my si osobujeme tento postoj a na základe náboženského a prírodovedeckého poznania genetiky vyjadrujeme, že jestvujú len dve pohlavia. Zatiaľ nebol verejnosti predložený kriticky overiteľný vedecký, najmä z genetiky vychádzajúci fakt, ktorý by preukazoval, že jestvujú aj iné pohlavia okrem muža a ženy. Názory na existenciu, usporiadanie, či novú definíciu pohlaví, ktoré neunesú verejné kritické overenie a zároveň odporujú vedeckému poznaniu. pokladáme za nebezpečnú mystifikáciu a zavádzanie, ktoré ohrozuje najmä ľudí s poruchou sexuálnej orientácie, ktorým predkladá domnienky ako fakty a tým ich uvádza do omylu. Vytváranie právnych noriem vychádzajúcich z neoverených a nekritizovateľných mýtov, ktoré odporujú prírodovedeckému poznaniu, patrí do temnej minulosti istej, už raz prekonanej etapy našej kultúry. Návrat k takýmto postupom v podobe vytvárania nových mýtov o existencii iných druhov ľudí ako muži a ženy (podľa tzv. gender kultúry) pokladáme za nebezpečné zavádzanie verejnosti.
4. Dôležitou súčasťou našej kultúry, ktorá je najrozvinutejšia v celej známej histórii ľudstva je aj doteraz vyvinutý model vzťahu medzi pohlaviami realizujúci sa v manželstve muža a ženy. Narušenie noriem definujúcich tento vzťah naruší aj jeden z pilierov našej kultúry, ktorý zabezpečuje najmä transgeneračné odovzdávanie života a hodnôt. Preto vyjadrujeme dôvodné presvedčenie, že zásadná zmena týchto pravidiel (napr. iná definícia manželstva) odvodená len z aktuálnych ideologických zápasov, nie je oprávnená.
5. Na základe vyššie uvedeného žiadame všetky zložky verejnej moci v štáte, aby zabezpečovali čo najvyššiu možnú mieru spravodlivosti a vyhýbali sa vydávaniu zákonov, ktoré nevychádzajú z pravdivého obrazu sveta a človeka, aktuálne obrazu človeka ako muža a ženy. Podobne žiadame, aby sa tento problém nepoužíval v nečestnom politickom zápase.
6. Média žiadame o vyvážené a presné informovanie, nemanipulovanie či falšovanie informácií v otázkach témy života ľudí s problémom sexuálnej identity.
7. Taktiež sa obraciame na predstaviteľov kresťanských cirkví aby:
 - Podporili odborné a presné spoznávanie skutočných problémov a potrieb ľudí s problémom sexuálnej identity vo svetle Písma a kresťanskej tradície.
 - Na základe tohoto poznania navrhli konkrétne alternatívy postojov spoločnosti ako aj cirkvi ku skutočným potrebám a životu ľudí s otvorenou otázkou sexuálnej identity v našej spoločnosti a v jednotlivých cirkvách.
 - Na základe poznania potrieb týchto ľudí vytvorili verejne dostupné konkrétne príležitosti pastoračnej či inej pomoci.

*Ing. Ondrej Garaj,
predseda EA v SR
September 12, 2013*

PRI ŠÁLKE S... JERRY ROOTOM

sa EVA BECHNÁ porozprávala

O TÚŽBACH SRDCA

Foto: ĽUBO BECHNÝ

Dr. JERRY ROOT – rodák z Južnej Kalifornie. Dnes žije a pôsobí v meste Wheaton, v štáte Illinois na Wheaton College a externe na Biola University a Talbot Graduate School of Theology v Kalifornii. Okrem toho je riaditeľom Evangelism Initiative a zástupcom riaditeľa Billy Graham Center Institute of Strategic Evangelism, ktoré pôsobia popri Wheaton College. Začiatkom júla sa v rámci svojho prednáškového turné prihovril slovenským poslucháčom v Bratislave a Žiline. Zvyčajne sa s ním záujemcovia zo Strednej Európy môžu stretnúť na pravidelných konferenciách European Leadership Forum. Je známy predovšetkým ako odborník na život a dielo C. S. Lewisa.

Vitajte na Slovensku. Ste tu prvýkrát?

Na Slovensko som chodieval už pred revolúciou. Spolupracoval som s ľuďmi, ktorí študovali teológiu, ale nemohli sa dostať k zdrojom; nemali ľudí, s ktorými by sa o týchto otázkach porozprávali. Napríklad už pred revolúciou som spolupracoval s manželmi Hanevcami. Mám veľa priateľov aj

v Českej republike, v Rumunsku a na Ukrajine.

Prečo sa stal C. S. Lewis centrom vášho štúdia a vyučovania? Čo bolo tým prvým impulzom, ktorý k tomu viedol?

Keď som prišiel na univerzitu, nebol som kresťanom. Stal som sa ním na začiatku štúdia. Hovoril som s priateľmi o Kristovi, o jeho láske

a odpustení a oni mi kladli otázky, na ktoré som nevedel odpovedať. Videl som Lewisove meno medzi autormi apologetickej literatúry, čo ma začalo zaujímať. Moja staršia sestra bola kresťanka, učila deti v škole a čítala im *Kroniky Narnie*. Hovorila mi o týchto príbehoch a so záujmom som si ich prečítal aj sám. Potom som chcel vedieť viac o človeku, ktorý *Kroniky* napísal,

Manželia Rootovci

a tak som si prečítal jeho autobiografiu *Zaskočený radostou*. V tejto knihe hovorí C. S. Lewis o hlbokých túžbach svojho srdca a hľadani objektu týchto túžob. Sám som poznal tie túžby. Ale nikdy predtým som sa nestretol s nikým, kto by o nich písal. Bol som užasnutý, pretože Lewis používal slovník môjho vlastného srdca. A tak som začal od neho čítať všetko, čo mi prišlo pod ruku. Chodil som na sekulárnu školu, ale jeden profesor zvykol viesť hodiny na tému C. S. Lewis a filozofia. A tak som navštevoval všetky lekcie, ktoré som mohol. Keď som skončil univerzitu, jeden človek mi múdro poradil: „Na univerzite nezískaš vzdelanie, získaš len základy vzdelania. Teraz, keď skončíš, musíš začať na týchto základoch stavať. Vyber si autora, ktorý ti je blízky a po celý život ho študuj.“ Nemyslím si, že to nutne musí byť autor, môže to byť hudobný skladateľ, umelec, obdobie histórie, krajina alebo niečo také. A ja som si vybral Lewisa. Keď som ukončil univerzitu a začal študovať teológiu, robil som magisterskú prácu na tému Lewis. A neskôr, keď som si robil doktora, písal som PhD. dizertáciu tiež o Lewisovi. Začal som o ňom vyučovať. Už je to 33 rokov, čo o ňom prednášam a 43, čo ho študujem.

Napísal som o ňom 5 kníh, kapitoly kníh, články v odborných časopisoch a iné. A nikdy ma to neprestalo baviť. Otvoril mi viac ako len dvere do šatne. C. S. Lewis ma priviedol k ďalším autorom, ďalším myšlienkam, témam, ktoré sú na celoživotné štúdium. Prednášal som o ňom na 58 rôznych univerzitách na 3 kontinentoch. Ak by sa už nikto o neho nezaujímal, tak ja sa o neho budem zaujímať vždy.

Možno ste sa už stali C. S. Lewi-som?

Nie, nie, ani s ním vo všetkom nesúhlasím. Lebo to nie je nutné, aby ste súhlasili s autorom, ktorého študujete.

Okrem toho, že celý život prednášate, slúžili ste aj ako pastor.

Bol som pastorom 23 rokov. Slúžil som ako študentský pastor v zbore, ktorý patril k univerzite. Popri tom som niekoľko rokov vyučoval skupinu študentov na tejto univerzite – Wheaton College, kde teraz učím na plný úväzok. Zbor, pridružený k univerzite, mal korene v americkej kongregačnej denominácii, ktorá prišla z Anglicka. Ale táto denominácia sa v roku 1930 posunula k liberalizmu, a tak sa zbor stal nezávislým na denominácii. Ale zbor a univerzita vo Wheatone boli

jedna entita. Prezident univerzity bol tiež pastorom zboru. V tých rokoch som učil C. S. Lewisa a filozofiu jednak na sekulárnej univerzite, jednak na tejto kresťanskej univerzite Wheaton College a ešte som bol koučom amerického futbalu, čo mi dávalo možnosť priblížiť sa k študentom.

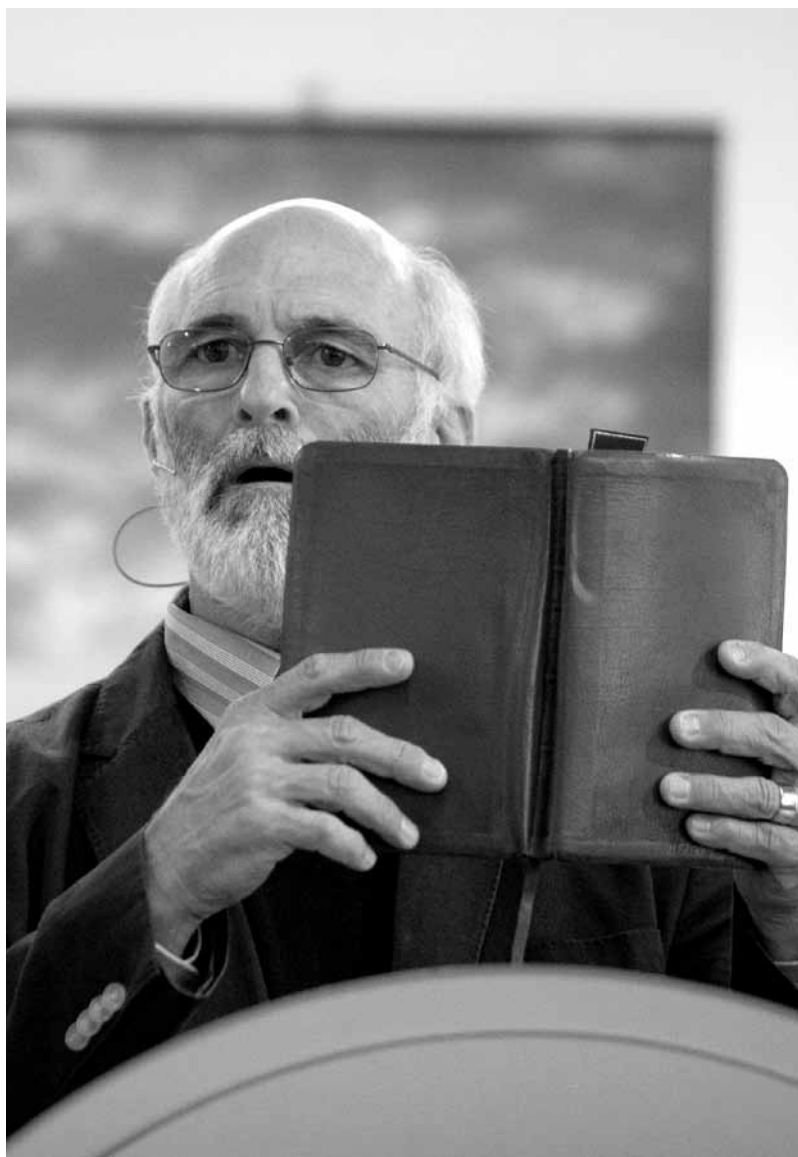
Takže ste vyučovali, slúžili ako pastor, robili kouča...

...písal som, bol som ženatý a vychovával štyri deti.

Dalo sa to všetko stihnúť? Netrpel všetkými týmito aktivitami váš rodinný život?

Nemyslím si, a to z viacerých dôvodov. Po prvé – náš dom sa nachádzal v blízkosti univerzity aj zboru, takže som nemusel cestovať ďaleko. Po druhé – moja služba pastora aj kouča sa prelínala, lebo kouča som robil hlavne preto, aby som sa priblížil študentom, ktorým som ako pastor slúžil. Takže tieto dve aktivity boli ako „bezošvá látka“.

A čo sa týka ďalšej aktivity – písania? Potrebujem omnoho menej spánku ako iní ľudia. Preto som vstával veľmi skoro, aby som sa venoval písaniu skôr, ako vstávali ostatní členovia rodiny. Takže keď sa manželka zobudila, mala pripravenú kávu a mohli sme sa poroz-

právať. Až potom sme zobudili deti a zaviezli ich do školy. Ako rodina sme robili spoločne veľmi veľa vecí. No ako pastor som si nemohol dovoliť zobrať rodinu na dovolenku. A tak keď ma požiadali, aby som prišiel prednášať na nejaký tábor, rodina išla so mnou a mali sme zároveň spoločnú dovolenku. Takže služba a rodinný život sa dali dobre spojiť.

Vaše deti sú dnes už dospelé?

Áno, všetky moje štyri deti sú už ženaté a vydaté. Všetky hlboko milujú Ježiša, rovnako ako ich partneri a slúžia misijne aj učenícky druhým. Som naozaj veľmi šťastný, že je to tak. Aj naša rodina prechádzala rôznymi ťažkosťami, ale nikdy

to neboli problémy, ktoré by prišli zvnútra rodiny, za čo som veľmi vďačný. A máme už 9 vnúčat.

Vaša manželka sa zrejme venovala najmä deťom, ale teraz je z nej tiež učiteľka...

Venuje sa v štátnej škole deťom, ktoré nevedia po anglicky, tzn. deti emigrantov a podobne. Vie plynule po španielsky, takže dokáže viesť dvojazyčné vyučovanie. A pripravuje na univerzite študentov, ktorí sa chystajú na povolanie učiteľa, ale jej vyučovanie na základnej škole je prioritné.

Mohli by ste nám povedať niečo o vašom prednáškovom turné po Európe?

Existuje organizácia s názvom European Leadership Forum (ELF), ktorá každoročne poriada veľké stretnutie teológov, akademikov, pastora a ľudí v kresťanskej službe v niektorej európskej krajine. Zvyčajne sa stretáva až 600 – 700 týchto ľudí. Ja na týchto stretnutiach pravidelne prednášam. ELF ponúka jednotlivým krajinám možnosť usporiadať samostatné prednášky – tzv. turné rečníkov počas roka. V rámci takéhoto turné som teraz vyučoval vo Varne a Sofii v Bulharsku, v Novom Sade v Srbsku, v Temešváre a Oradei v Rumunsku a končíme v Bratislave a Žiline na Slovensku.

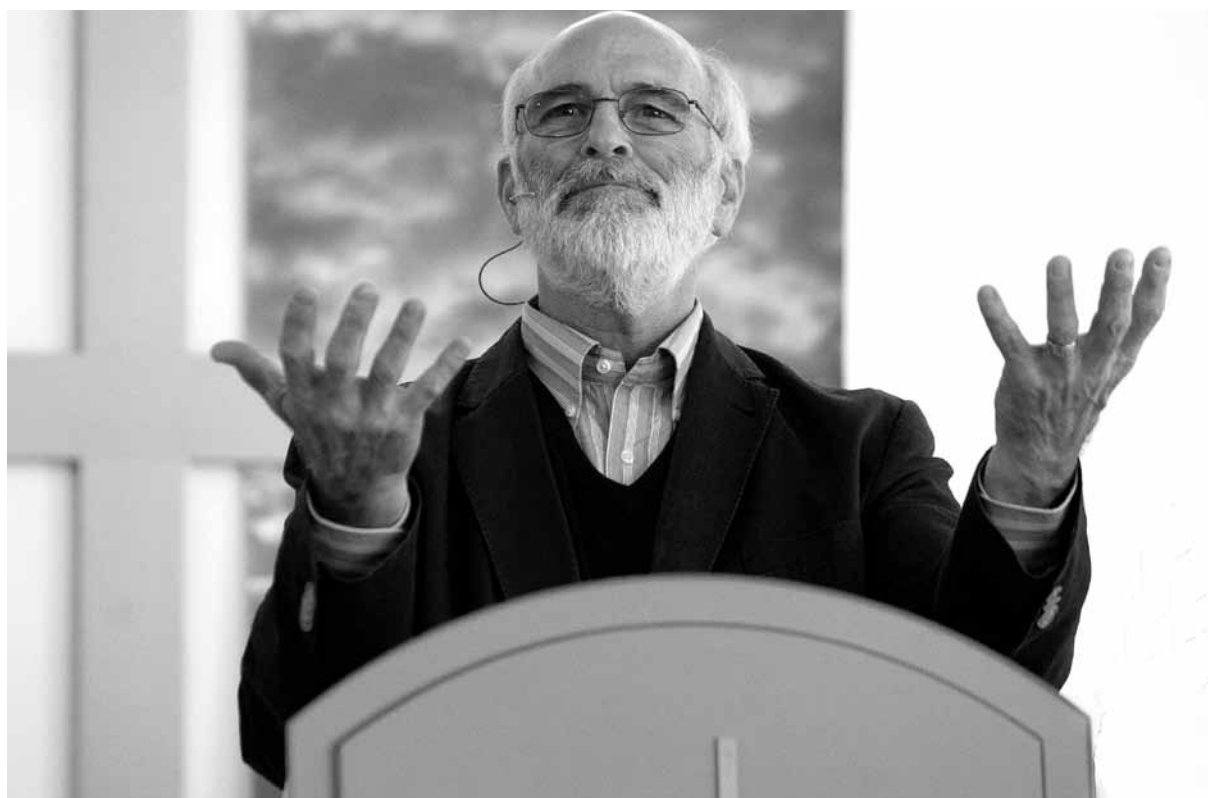
Od nás cestujete domov do USA?

Nie. S manželkou sme na cestách už 3 týždne a sme trochu unavení, preto chceme ísť na 4-dňovú dovolenku do Atén a Delf v Grécku. Atény sú jediné mesto, ktoré som nevidel, kde C. S. Lewis prežil nejaký čas. Takže sa veľmi teším, že konečne uvidím posledné miesto, spojené s C. S. Lewisom.

Čím si myslíte, že by mohol C. S. Lewis oslovíť dnešnú mladú generáciu?

Myslím si, že jedna z najväčších myšlienok, ktoré by mohli byť užitočné pre dnešných mladých ľudí, sú jeho slová o túžbach. Hľadanie objektu najhlbšej túžby. Nepoznám veľmi hudbu, ktorú počúva mladá generácia, ale raz som hovoril na zhromaždení mladých ľudí. Požiadal som ich, aby sa každý obrátil na svojho suseda a opýtal sa ho na hudobného interpreta, skupinu, ktorú obľubuje, na pieseň, ktorú má najradšej a na slová tejto piesne, ktoré sa ho najviac dotýkajú. Bolo tam okolo 150 mladých ľudí a každý z nich spomenul susedovi text piesne, ktorý hovoril o túžbach. Túžba po láske, túžba po vzťahu, túžba po zmysle života, túžba, túžba, túžba. A preto keď odkryli, ako veľmi ich oslovujú slová o túžbach, ktoré im sprostredkujú piesne, myslím si, že by ich vedel oslovíť aj C. S. Lewis práve svojimi slovami o túžbe.

A ďalšia vec. Lewis sa stal kresťanom, až keď mal 33 rokov, keď už učil na Oxforde. Predtým bol ateis-

ta a bojoval s bariérami, ktoré mu bránili vo viere. Bol to múdry človek, rozmýšľal o týchto otázkach veľmi hlboko a poctivo a otvorene o nich písal. Sú to otázky, ktorými mnohí ľudia prechádzajú – otázky existencie Boha, problému zla, ako môžeme veriť zázrakom, čo si myslieť o iných náboženstvách, prečo má byť Kristus jedinou cestou do neba, a pod. Myslím si, že aj to môže byť nesmierne obohatenie pre mladých ľudí, ktorí hľadajú odpovede na tieto otázky.

Sú aj iní autori, ktorí vás inšpirovali a zaujali okrem C. S. Lewisa?

Samozrejme, je mnoho takých autorov. Ešte predtým, ako som sa začal zaoberať Lewisom, zaujal ma Pascal, francúzsky systém filozofie, nejaký čas som sa zaoberal Francsom Schaefferom, A. W. Tozerom a autorkou, ku ktorej som prišiel cez C. S. Lewisa, lebo si spolu písali – žena menom Evelyn Underhill. Bola prvou ženou, ktorá prednášala na Oxfordskej univerzite a prvá žena ako odborná asistentka na Londýnskej univerzite.

Ďalší autori, ku ktorým som sa dostal cez Lewisa, sú Gréci Homér,

Platón a Aristoteles, ale aj Augustín a Anselm, Boethius či Dante, Chaucer, Milton, Shakespeare. Lebo o nich písal.

Počas včerajšej prednášky ste hovorili o rôznych ranách, doslova „ryhách na gramofónovej platni“, ktoré nám život uštedrí a zaceľiť ich môže iba vedomie Kristovej lásky. Hovorili ste o tom, že naša hodnota nie je odvodená od toho, ako nás posudzujú druhí, ale od Kristovej lásky. Tak sme to aj mnohí prežili, keď sme uverili, ale niekedy sa mi zdá, že aj počas kresťanského života sa vracajú okamihy, keď s tým znova zápasíme a nedokážeme dostatočne žiť z tejto uzdravujúcej Kristovej lásky. Je to normálny proces?

Áno, myslím si, že je. Jednak preto, že tieto „ryhy“ môžu byť veľmi hlboké a veľmi hlboko nás poznávajú, a jednak preto, že sme príliš zaneprázdnení rôznymi životnými udalosťami a nestaráme sa o ne. Najskôr má prioritu naše vzdelanie, potom sa oženíme a riešime starosť o rodinu, vychovávame deti. A potom sa dostaneme do

určitého veku, keď deti nepotrebujú až tak našu starostlivosť, keď už máme určité postavenie v zamestnaní a veľa vecí už beží akosi automaticky. Celé tie roky nás tieto bolesti trápia, ale nemáme na ne čas, až naraz spomalíme a oni nás dobehnú a vystúpia na povrch. Hovorí sa tomu kríza stredného veku. Uvedomíme si, že napriek tomu, že vieme všetko o Božej láske, musíme objaviť jej hĺbku viac ako doteraz. Aj keď sme vedeli o Jeho moci, ktorá nám môže pomôcť, musíme nájsť novú identitu v Ňom. Skrátka, musíme ísť viac do hĺbky. Včera som hovoril o „bielom kameni“, ktorý dostaneme v nebi, na ktorom je napísané naše meno – naša identita (Zj 2, 17). Tento kameň dostaneme od Boha a naše meno na ňom je nové – ale nám známe. To znamená, že celý náš život nám Boh dáva hlbšiu a hlbšiu schopnosť porozumieť, aké je to meno, aká je naša identita. Ja si myslím, že je to súčasťou nášho vývoja, pri ktorom sa musíme prebýjať cez rôzne ťažkosti, no zároveň pritom rastieme a rozumieme viac našej identite. A pri každej novej zrážke, probléme, získame novú vedomosť o svojej identite. ■

„Kdo má uši, slyš, co Duch praví sborům: Tomu, kdo vítězí, dám skrytou manu a dám mu bílý kámen a na tom kamenku napsané nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává.“ Zjevení Janovo 2,17

PŘEKVAPENÍ NA SVATBĚ BERÁNKOVĚ

JIŘÍ DOHNAL

(Kazatel-misionár, pôsobí v zbore Letničnej evanjelikálnej cirkvi v Rovinji, ktorý založil.)

Nedávno se mi stala taková nemilá věc. Byl jsem pozván na slavnostní otevření nového sboru EPC v Poreči. Měl jsem ten den dost nabitý program a jak se říká, lítal jsem jak hadr na holi. Byl jsem s manželkou na návštěvě u jedné našich nevěřících přátel a počítal jsem, že se z této schůzky ještě stavím domů a převleču se do vhodnějšího oblečení. Nicméně, schůzka se protáhla a já byl před volbou, buďto se jet domů převléct a pak přijet pozdě, nebo jet rovnou, přijet sice na čas, ale v kraťasech a tričku. Po poradě s Kačenkou jsem jel rovnou do Poreče. Přijel jsem sice včas, ale po celou dobu bohoslužby jsem se ošíval, jako bych seděl nahý v trní. Byl to tam samý oblek, samá kravata a naleštěné boty. EPC není nijak upjatá a škrobená denominace, nemáme „předpisy“, v čem mají pastoři chodit a většinou se nikdo nepohorší nad civilnějším oděvem. Přesto jsem se cítil jako černá ovce.

A přitom jsem si vzpoměl na tyto texty Písma:

Lk 14, 7–11

Pozvaným, když pozoroval, jak si vybírají přední místa, pověděl podobenství: Když by tě někdo pozval na svatební hostinu, neulehej na přední místo, aby snad nebyl pozván někdo vzácnější než ty. Když pak přijde ten, kdo tebe i jeho pozval, a řekne ti: Dej tomuto své místo, potom s hanbou zaujmeš poslední místo. Ale když jsi pozván, jdi a ulehni na poslední místo, aby ti ten, který tě pozval, až přijde, řekl: Příteli, posuď dopředu. Pak budeš poctěn před všemi tvými spolustolujícími. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se ponizuje, bude povýšen.

Mt 25, 11–12 *Později přišly i ostatní panny a říkaly: Pane, pane, otevři nám! Ale on odpověděl: Amen, pravím vám, neznám vás.*

Mt 7, 22–23 *Mnozí mi řeknou v onen den: Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu neprorokovali a ve tvém jménu nevyháněli démony a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů? A tehdy jim vyznáme: Nikdy jsem vás neznal. Odejděte ode mne, pachatelé nepravosti.*

Mt 22, 1, 11–14

A Ježíš k nim znovu promluvil v podobenstvích: Království Nebes je podobné člověku králi, který vystrojil svatbu svému synu... I naplnila se svatební síň stolov-

níky. Když král vstoupil, aby se na stolovníky podíval, spatřil tam člověka, který na sobě neměl svatební šat. I řekl mu: Příteli, jak jsi sem vešel bez svatebního roucha? A on oněměl. Tehdy řekl král služebníkům: Svažte mu nohy a ruce a vyhoďte ho do nejzazší temnoty; tam bude pláč a skřípění zubů. Neboť je mnoho pozvaných, ale málo vybraných.

Všechny tyto texty popisují tutéž událost – svatbu a překvapení. Z těchto Ježíšových podobenství vyplývá, že na jeho svatbě některé čeká nemilé a jiné zase milé překvapení. Někteří najdou zavřené dveře. Ty dveře, které byly přece vždycky pořád otevřené! Jiní se budou odvolávat na své skutky a zázraky, činěné ve jménu Ježíše, ale Ježíš se na ně bude dívat jako na cizí a vyžene je ven ze své přítomnosti slovy, že je nezná. Přitom je ale zná natolik, aby o nich prohlásil, že jsou „činitelé nepravosti“. Jiným se, jak se zdá, dokonce podaří dostat až na svatbu a dokonce v nevhodném oblečení. A takové tam pak čeká šok. Oněmí ve chvíli, kdy je Ježíš osloví: *Příteli, jak jsi se sem dostal bez svatebního roucha?* a pak je nechá spoutat a vyhodit do místa, které je popisováno jako místo nejzazší temnoty, místo pláče a skřípoty zubů. Není pochyb, že jde o peklo.

Když přemýšlím o tomto nevhodně oblečeném člověku, nezdá se mi, že by byl tak drzý a vědomě přišel na svatbu nenáležitě oblečen. Spíš mu asi nedošlo,

komu to vlastně jde na svatbu a co to vlastně má na sobě. Proto ten šok. Tento druh lehkováznosti a nedostatku sebereflekce mu zajistila vstupenku do pekla. Tak závažné je v Božích očích to, jestli víme, *komu* jsme pozváni na svatbu a jestli jsme si vědomi toho, co máme na sobě. Co jsme si oblékli.

A jiní se na svatbě budou cpát na přední místa a Pán je pošle s hanbou do poslední řady. Ti vyhnáni sice nebudou, ale jistou míru nemilého překvapení jistě zažijí. Jen si to představ. Přijdeš na svatbu svému dobrému příteli (vždyť na svatbu se zvou jen dobří přátelé). Všude plno lidí, hlasů, smíchu a hluku. Sál je vyzdobený a všude plno světel. Stoly se prohýbají jídlem a ty vidíš, že židle vedle tvého dobrého přítele je prázdná. Propleteš se davem k němu, srdečně se na svého usmívajícího se přítele usměješ a pozdravíš se s ním i s jeho nevěstou. Sedneš si automaticky na prázdnou židli po jeho levici, protože *komu* jinému toto čestné místo patří, než tobě – jeho nejlepšímu příteli. A ani sis nevšiml, že ženichovi povadl úsměv. V tu chvíli se ve dveřích objeví člověk, který ti je povědomý. Podobně jako ty se rozhlíží po sále a než si sedne na volnou židli na opačném konci stolu, vzpomeneš si, kde jsi ho už viděl. Je to zahradník tvého přítele. Nepoznal jsi ho hned, protože na sobě neměl montérky, ale smoking. A najednou slyšíš, jak ti tvůj přítel říká: „Uvolni toto místo pro něj.“ Žádné citlivé: „Nezlob se, ale tohle místo je pro tamtoho člověka,

mohl by sis sednout jinam, prosím tě?“, jen holá věta. Tak holá, jako tvoje zviditelněná domýšlivost, tak holá, jako tvoje veřejné zostuzení, tak holá, jako bolestivá pravda, že tvůj přítel považuje svého zahradníka za bližšího přítele než tebe, tak holá jako skutečnost, že jsi svému příteli nestál ani za to, aby ti sdělil, že si máš sednout jinam nějak taktně, aby si toho ostatní nevšimli, tak holá, jako fakt, že tvůj přítel kašle na tvůj imidž před lidmi. Oči všech přítomných jsou opřeny na tebe a ty cítíš, jak rudneš. Pomalu se zvedáš ze židle, pokoušíš se o ležérní úsměv, ale tvář se ti zkroutila v nervózní škleb. Po zádech ti stéká studený pot a celý sál stichl a sledoval tvůj vrávoravý krok. Než jsi došel k místu, jež ti náleželo, přáls sis, aby ses probudil doma v posteli hrůzou celý zpocený... Ale to se nestalo. Nespál jsi. Byl jsi bdělý a při vědomí jak nikdy v životě.

A pak budou mnozí překvapení mile. Budou to ti, kteří sedávali v posledních řadách, neohýbali své hřbety proto, že ohnutým hřbetům se v církvi tleská, ale prostě proto, že chtěli JEN sloužit Pánu a jeho Nevěstě. Budou to ti, kteří nesledovali své vlastní cíle pod rouškou zbožnosti; nedělali jen to, co je výhodné pro ně. Jednoduše, budou to ti, kteří se ponižovali. Ti uslyší od svého Pána: „...posedni blíže“ a „...dobře, služebníkú věrný a dobrý, vejdi v radost svého Pána...“ a budou mile překvapeni. A já dám všechno za to, abych tuto větu slyšel z úst mého Pána. Nic na světě nemá takovou cenu, jako tato jediná věta. ■

Připravil BOHUSLAV PIATKO
Foto: B. PIATKO A ARCHÍV SG

HORNÁ SEČ **SENIOR GARDEN**

AKO SME SKLADALI KOCKY- SENIOR GARDEN

Bolo to vraj doslova o skladaní kociek. Kociek z predstáv, úmornej roboty, skladania peňazí a úverov, obáv a napokon i šťastia – zo skladačky vyšiel dom seniorov Senior Garden, čo v doslovnom preklade znamená *Záhrada pre seniorov*. Niekoľko rokov som sledoval trochu z diaľky nesmierne úsilie jedného zboru Cirkvi bratskej a jednej, skôr menšej dedinky pri Leviciach – Hornej Seči. S odretými ušami, dorážanými rukami, na chrbte s batohom plným dlhov dom pre seniorov spustili do prevádzky v apríli minulého roka. Chceme vám dnes, po viac ako ročnom fungovaní, priblížiť, ako sa taká skladačka robí a ako po zložení funguje. Po návšteve domova sme sa stretli na obecnom úrade v Hornej Seči, kde ma privítali: starostka Hornej Seči **EDITA MORAVSKÁ**, poslankyňa obecného zastupiteľstva a členka Správnej rady n. o. Senior Garden **ERNESTÍNA PATÁKOVÁ**, člen Dozornej rady **GABRIEL VÉGH** a bývalý kazateľ Cirkvi bratskej a terajší riaditeľ domova **MIRO HASZICS**. Nie kvôli menu jedného z iniciátorov, bývalého starostu obce (meno som sa dozvedel až na besede), sme začali „od Adama“... Zaujímalo ma, ako sa stretli vízie jednej malej obce a jedného cirkevného zboru malej cirkvi.

E. Moravská: S touto myšlienkou prišiel môj predchodca Jozef Adam, ale vlastne táto úloha vyplýva obciam zo zákona – postarať sa o seniorov. Len, ako to už u nás býva, v zákone sa nepíše, odkiaľ na to majú obce vziať peniaze. Myšlienka zaujala zastupiteľstvo obce, aj keď sa hneď objavila brzda v podobe predbežného rozpočtu, ktorý sa pohyboval niekde pri sume 12 mil. korún (398 tisíc eur). A tak sme začali hľadať partnerov.

Sú tu aj iné, silnejšie cirkvi...

G. Végh: Cirkev bratská (CB) je jednou z najpočetnejších denominácií v Hornej Seči, ale predovšetkým – je vari najaktívnejšia, pokiaľ ide o účasť na živote obce. Na to, aby vzniklo niečo takéto v malej obci (cca 500 obyvateľov), treba veľa odvahy a obetavosti. A nič z toho členom CB v Hornej Seči a ani členom materského zboru v Leviciach nechýba. Ale aj to bolo málo, keď sa položila na stôl požiadavka predbežného rozpočtu na realizáciu myšlienky.

E. Patáková: Členovia CB sú aj medzi poslancami obecného zastupiteľstva a dokonca predchádzajúci starosta je členom CB a mal blízko k vedeniu materského zboru v Leviciach. Ak sa dobre pamätám, práve on priniesol

túto myšlienku na pôdu levického zboru. No nebol to jediný dôvod na spoločný postup. Na vyhladenom mieste vlastnila obec starší dom v priamom susedstve tiež staršieho domu, ktorý bol zase majetkom zboru CB. Takže bolo viacero dôvodov na spoločný postup. Pôvodná predstava bola taká, že sa obidve zložky budú podieľať na realizácii projektu polovičnou čiastkou; s týmto úmyslom sa zakladala aj SENIOR GARDEN ako nezisková organizácia, ktorá projekt zastrešuje. Finančné problémy však usporiadali veci inak. Bolo treba siahnuť k úveru, a tam už na seba prebrala väčšiu časť zodpovednosti obec.

M. Haszics: Ja si to pamätám tak, že myšlienky na takýto projekt vznikali paralelne – v obci aj v zbore. Predovšetkým v zbore už dlhšie rezonovala myšlienka a túžba aktivizovať sa v sociálnej oblasti, ale pôvodné úvahy sa uberali skôr smerom k sociálnej činnosti bez nehnuteľnosti, lebo na to neboli peniaze. A zrazu prišla ponuka z obce Horná Seč. Starosta vedel, že aj v zbore sa podobnou myšlienkou zaoberáme. Obec ponúkla vklad vo forme nehnuteľnosti. Pôvodný projekt bol podstatne skromnejší ako ten, ktorý sa napokon zrealizoval. Malo to byť pôvodne len akési chránené bývanie

pre maximálne 10 ľudí – seniorov. Treba otvorene povedať, že na začiatku vedenie cirkevného zboru účasť na projekte odmietlo. Ukazovalo sa to ako priveľké „sústo“ na to, aby ho zvládol jeden zbor, aj keď v spolupráci s obcou. Tá odvahy, ktorú spomínal pán Végh, bola spojená aj s určitou opatrnosťou... a modlitbami. Až po niekoľkých rokoch sa dosiahol súlad v realizácii tohto zámeru. Cirkevný zbor teda tiež pridal svoju nehnuteľnosť, aj keď nie rovnocennú voči tej obecnej. Finančný vklad levického cirkevného zboru síce prekonal všetky úvodné zámery zboru, ale v konečnom dôsledku bol stále oveľa menší, ako bol finančný vklad a očakávanie obce. Postupne sa to doladilo tak, že sme mohli začať s realizáciou, napríklad aj s tým, že cirkevný zbor bude poskytovať aj iné ako finančné vklady do tohto projektu.

Vy ako novozvolená starostka ste vlastne nastúpili do rozbehnutého vlaku. Ako ste toto bremeno prijali?

E. Moravská: Mám vám povedať pravdu...? Chytila ma hrôza, na ktorú len veľmi nerada spomínam. Pokladnica obce na peniaze prázdna, ale na dlhy plná, len čo sa týkalo samotného zabezpečenia života

EDITA MORAVSKÁ
(Od roku 2010 starostka obce Horná Seč, predtým pracovala v Sociálnej poisťovni ako odborný referent na oddelení nemocenského poistenia.)

obce – a k tomu rozostavaný seniorský dom... Ešte aj pôvodný kapacitný zámer sa nejakým zázrakom počas výstavby zmenil na viac ako dvojnásobok (dnes je kapacita 28 lôžok). Takže nákladov neubúdalo, skôr sa zvyšovali. Skrátka a dobre – obec je zadĺžená ešte na 12 rokov.

Ale nielen kvôli zariadeniu pre seniorov SENIOR GARDEN... či áno?

E. Moravská: Len kvôli nemu...

M. Haszics: Podobná situácia bola a je aj v zbore. Očakávania obce, čo sa týka finančného podielu cirkevného zboru, boli vyššie. Možno treba spomenúť, že myšlienka sa začala rodiť v roku 2006, teda v rokoch pomernej hojnosti. V roku 2008 prišla kríza, znížili sa podielové dane pre obce, do toho prišli v roku 2010 záplavy, ktoré postihli aj obec. Takže tá situácia bola naozaj veľmi, veľmi napätá. Zbor si rovnako zobral úver, ktorého čas splácania sa približuje k splatnosti obecného dlhu.

Nebolo teda jednoduchšie vrátiť sa z kratšej cesty?

E. Moravská: Priznám sa, že padli aj takéto návrhy, ale naše obecné zastupiteľstvo je také perfektné, že

Ing. ERNESTÍNA PATÁKOVÁ
(Konateľka spoločnosti JESS Invest, s. r. o., poslankyňa obecného zastupiteľstva v Hornej Seči, členka Správnej rady n. o. SENIOR GARDEN.)

sme sa rozhodli – napriek ťažkej situácii – dokončiť, čo sme začali. V najťažších chvíľach vždy akosi prišla nejaká finančná injekcia, brigády, nasadenie všetkých priamo zúčastnených... Viem, že Miro (Haszics) nemá rád, keď to hovorím, ale on bol ťahúň číslo jeden – neúnavný, pracovitý, húževnatý. Lepšieho manažéra sme asi ani nemohli nájsť. Vedel pozháňať peniaze, zorganizovať brigády s takým osobným nasadením, aké som ešte nevidela... A boli časy, keď sme si museli požičať aj na mzdy zamestnancov obce. Keď sa teraz spätne pozerám na tie roky, uvedomujem si jedno – neraz sme uvažovali aj my a asi aj v cirkvi, že to vzdáme. No akosi sme nedokázali sklamať toho druhého. Medzi nami vládla taká obrovská dôvera, že to tak do seba zapadalo, ako keby sme skladali kocky – vždy, keď jednému chýbalo, druhý potiahol, či už išlo o peniaze alebo robotu. A toto si veľmi vysoko vážim – že levický zbor CB bol a je takýmto spoľahlivým partnerom.

M. Haszics: Samozrejme, aj my v zbore sme cítili zodpovednosť za to, ako sa situácia vyvíja a nechceli sme to vzdať. I v zbore sa ozvali hlasy, načo to potrebujeme, že je to nad naše sily, ale vždy sa našli

ľudia, ktorí potiahli. Pani starostka spomenula mňa, naozaj to nemám rád, lebo nás bolo viacero, čo sme ťahali do úmoru a keď mne dochádzali sily, vždy dakto nastúpil a plnohodnotne ma zastúpil... mohol by som menovať mnohých, čo pomohli, niekedy len radou, povzbudením, maličkosťou, pár eurami... niekedy aj veľkou obetou a nasadením. To nie je o jednom človeku. Tých ľudí bolo veľa, bola to úžasná mozaika postáv, ktoré toto dielo s Božou pomocou tvorili a dodnes pomáhajú a udržiavajú ho pri živote.

E. Patáková: Z nás, čo sme boli priamo zainteresovaní, to nechcel vzdať nikto; tieto myšlienky sa ozývali okolo nás. Ešte aj v tých najťažších chvíľach sme si hovorili, že predať sa dá vždy, keby sme to už naozaj, naozaj nevedeli zvládnuť...

E. Moravská: ...ale uvažovali sme o tom iba ako o tej najkrajnejšej možnosti.

M. Haszics: Súženie zbližuje. My sme boli vo veľkom súžení, a preto sme si dodnes veľmi blízki.

E. Moravská: Na začiatku prevádzky sme sa dostali do veľkého hendikepu, hneď pri otvorení zariadenia. Mali sme termín na požiadanie príspevku z Ministerstva práce, soc. vecí a rodiny pre poskytovateľov sociálnych služieb do konca marca, ale bolo to podmienené kolaudáciou a zaregistrovaním seniorského domu. Kolaudáciu sme stihli, ale registrácia sa pretiahla – prišla o 2 týždne neskôr. Nebudem opisovať celý schvaľovací registračný proces, ktorý sme nijako nevedeli ovplyvniť. A tak sme termín na podanie žiadosti zmeškali.

Napriek všetkým ťažkostiam ste to vlni v apríli rozbehli. A fungujete už vyše roka...

Aké boli, alebo aké sú tieto začiatky? S koľkými klientmi ste začínali?

M. Haszics: S jedným...

E. Patáková: Iba spomeniem pôvodné zámery, ktoré sa v praxi ukázali ako nereálne. Uvažovali sme totiž o tom, že aj pokiaľ pôjde o zamestnancov a o klientov, každá zúčastnená strana (obec a cirkevný zbor) pôjdu približne na polovicu. Chceli sme zamestnať predovšet-

kým obyvateľov obce a členov CB. Život ukázal, že je to úplne o inom, bez ohľadu na to, či sa zmenili po-dielnícké vzťahy alebo nie.

Ako funguje prijímanie do do-mova?

G. Végh: Spontánne... keď niekto príde, požiadajú a splňa podmienky na prijatie do zariadenia, pretože tie sú dané zákonom; ďalej musí splňať požiadavky aj po určitej fyzickej a zdravotnej stránke, lebo nie sme zariadenie určené na to, aby sme sa starali o úplne imobil-ných klientov.

E. Patáková: Samozrejme, pre-behla aj propagácia v rámci našich možností – predovšetkým v obci a cirkvi, ale aj v širšom okolí. Pani starostka dala ponuku na stretnu-tiach starostov v Tekovskom regió-ne, kde je združených 50 obcí...

E. Moravská: ...propagácia pre-behla aj v regionálnych novinách Pohronie. I keď pôvodný zámer bol taký, že zariadenie bude slúžiť predovšetkým obyvateľom obce a CB, momentálne z obce nie je žiaden klient.

M. Haszics: Sú to ľudia z bližšieho i vzdialenejšieho okolia, dokonca pôvodom z Bratislavy a východ-ného Slovenska. Zamestnanci sú z obce i z okolia.

Aspoň stručne spomeňme podmienky, ktoré musia klie-n-ti domova splňať.

M. Haszics: Základnou podmienkou je, že to musia byť ľudia v dôchodkovom veku. Stupeň ich odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby by mal byť v rozsahu IV.–VI. Rozhodnutie o tomto vydáva VÚC. Záujemca si podá žiadosť o poskytnutie sociálnej služby, resp. služieb. Spíše sa zmluva o ich poskytovaní a klient môže byť pri-jatý. Je to zdanlivo jednoduché, ale tá procedúra môže byť niekedy aj zložitá. Momentálne zákon umož-ňuje za určitých okolností prijímať aj klientov bez posúdenia odkáza-nosti.

Začali ste s jedným klientom, ako ste obsadení teraz, po roku fungovania?

M. Haszics: Kapacita je 28 lôžok, momentálne máme obsadených 21 miest.

GABRIEL VÉGH
(Pracuje v Slovenských elek-trárňach, a. s., závod Atómové elektrárne Mochovce ako technik, poslanec obecného zastupiteľstva v Hornej Seči, člen Dozornej rady n. o. SENIOR GARDEN.)

Mgr. MIRO HASZICS
(Ordinovaný kazateľ Cirkvi brat-skej, v súčasnosti riaditeľ nezisko-vej organizácie SENIOR GARDEN n. o., ktorá prevádzkuje zariadenie pre seniorov SENIOR GARDEN v obci Horná Seč pri Leviciach.)

Ako to hodnotíte – je to dobre? Málo?

E. Moravská: Isteže by bolo na-jlepšie, keby sme boli plní. No treba povedať, že sme celkom spokojní; trochu sme sa v úplných začiatkoch obávali, že to nebude ani tolko.

M. Haszics: V rozpočte sme plá-novali, že v septembri budeme mať obsadených 23 lôžok, čo môže, ale nemusí byť celkom reálne; v pod-state sa však držíme rozpočtovaného predpokladu.

E. Patáková: Myslím si, že najväč-ším problémom v minulom roku, ktorý sa čiastočne preniesol aj do úvodu tohto roka, bola cena poby-tu v našom zariadení pre klienta. Tým, že sme vlni ešte nedostali príspevok z MPSVaR, museli sme ísť s cenou hore, a to nám klientov uberalo. Štátom podporené zaria-denia v Leviciach boli lacnejšie.

M. Haszics: My sme registrovaní ako neverejní poskytovatelia. Sú zariadenia, ktoré sú registrované ako verejní poskytovatelia. Sú to zariadenia v pôsobnosti najmä väčších obcí, miest a vyšších územ-ných celkov. To sú často bývalé štátne zariadenia. Ide o roky zabe-hnuté, neraz veľké zariadenie so silnejším finančným a technickým zázemím. A tak zriaďovatelia v nich

vedia nastaviť cenu pre klienta niž-šie – rádovo až o niekoľko desiatok eur. Alebo sú tu nové zariadenia, ktoré boli takmer celé vybudova-né a zariadené z prostriedkov Eu-rópskej únie a ministerstva v rámci programových výziev. My sme sa, žiaľ, k takýmto zdrojom nedostali. Ale všetko je na niečo dobré – as-poň nás to motivuje pokúsiť sa ponúknuť kvalitnejšie služby. Je to naša jediná šanca uspieť.

Vy ste teraz ako financovaní, presnejšie – z akých zdrojov?

M. Haszics: Naše príjmy tvoria príspevky klientov, dary fyzických a právnických osôb, 2 percentá zo zaplatenej dane, príspevok MP-SVaR pre poskytovateľov sociál-ných služieb, sprostredkovaný ob-cou.

Ak to nie je obchodné tajom-stvo, ako ste na tom?

M. Haszics: Čo sa rozpočtu týka, prvý polrok máme v podstate vy-rovnaný. Čo sa týka samotnej pre-vádzky, sme stabilní. Je to síce na hrane, ale verím, že s pomocou Bo-žou prežijeme. Problém môže byť so splácaním úverov. To je dlho-dobá hrozba nad našou hlavou, aj nad hlavami našich zakladateľov – obce a cirkevného zboru. V tom-

to zmysle nemôžeme povedať, že sme za vodou. Okrem toho, v pripomienkovom konaní je novela zákona, podľa ktorej sa zmenia podmienky financovania zo strany štátu. Zdá sa, že to bude výrazne v náš neprospech...

E. Moravská: Pevne verím, že v tejto podobe to neprejde...

Pracujete v sociálnej oblasti, určite poznáte aj trochu širšie súvislosti ako miestne a regionálne, lebo, ako ste spomenuli, sa vás priamo dotýka aj štátna sociálna politika. Táto vláda vyhlasuje, že je predovšetkým sociálna. Ako sa žije v sociálnej oblasti za sociálnej vlády?

E. Moravská: Keby zostal v platnosti zákon tak, ako je teraz, tak by sa dalo. Asi by sme žili pokojnejšie, s väčšou istotou. Navrhovaná novela zákona prináša rôzne úskalia, ktoré si možno ani nevieme predstaviť. Je tam napríklad ustanovenie, podľa ktorého za seniora, ktorý nebude mať žiaden majetok ani rodinného príslušníka, ktorý by ho zabezpečil, preberá zodpovednosť obec. Neviem si predstaviť, odkiaľ na to samospráva zoberie peniaze...

E. Patáková: Štát ráta s tým, že obce to pokryjú zo svojho rozpočtu, ale ten je už teraz taký napätý, že si to neviem predstaviť a žiadne nové zdroje nie sú.

E. Moravská: Nie že nepribudnú zdroje – uberie sa z nich. V návrhu sa pravdepodobne uvažuje o vyššej finančnej spoluúčasti obcí. A to si v takýchto malých obciach, ako sme my, neviem ani predstaviť.

E. Patáková: A ešte jedno nás môže v rámci pripravovanej novely dobehnúť. Naše zariadenie je tak trochu raritou. Je to nezisková organizácia založená samosprávou (obcou) a cirkevným zborom. A tak nás rôzne inštitúcie posudzujú rôzne – viacmenej tak, ako sa im hodí, tak sme verejní a keď sa hodí, sme neverejní.

E. Moravská: Pre MPSVaR sme neverejní. A už sme na to doplatili – pri žiadosti o dotáciu na výťah.

Patáková: Vychádzali sme z toho, že zriaďovateľom neziskovky a vlastníkom nehnuteľnosti je

obec. Vylúčili nás s tým, že o dotáciu malo požiadať združenie. To sme sa však dozvedeli až následne, lebo žiadosť prijali ako oprávnenú.

M. Haszics: Len na spresnenie – SENIOR GARDEN n. o. je nezisková organizácia, ktorú založili obec a cirkevný zbor. Prevádzkovateľom zariadenia pre seniorov, o ktorom sa tu bavíme, je práve táto nezisková organizácia.

Takže toto spojenie nie je najvýhodnejšie?

E. Moravská: Zdá sa, že nám bude trochu komplikovať život, ale ide-me ďalej.

G. Végh: Zatiaľ nie sme v situácii, že by sme to museli riešiť. V každom prípade si myslím, že prípadné rozbitie niečoho, čo funguje – len kvôli tomu, aby sme si zjednodušili život – neprichádza do úvahy. Cesta sem bola ťažká a stála mnoho úsilia, ale zvládli sme to. A myslím si, že zvládneme aj budúce situácie.

M. Haszics: Dúfam aj ja. Jedna vec je prevádzka, druhá splácanie úverov. Treba povedať, že okrem zkladateľov je pôžičkami zatažená aj prevádzkujúca organizácia. Ani klientske poplatky, ani štátne dotácie sa však na splácanie úverov

použiť nemôžu. Takže na splácanie pôžičiek, ktoré sme si zobrali, ale aj na ďalšie nutné investície môžeme používať v podstate len dary fyzických a právnických osôb.

V skratke – kto sa o klientov stará?

M. Haszics: Máme osem odborne vzdelaných opatrovateliek, ktoré sa striedajú v nepretržitej službe. Ďalej zdravotnú sestru, sociálnu pracovníčku, dve pani upratovačky. S viacerými ľuďmi spolupracujeme príležitostne na dohodu, čím si tvoríme zásobáreň pracovníkov pre prípad, že niekto odíde. Ten-

to tím ľudí zabezpečuje prakticky celodennú nepretržitú starostlivosť. Päťkrát denne stravu, služby súvisiace s ubytovaním a bežnú prevádzkovú údržbu, t. j. upratovanie, pranie, žehlenie a podobne. Zabezpečujeme zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti, sociálne poradenstvo, sprostredkovávame lekársku starostlivosť, voľnočasové aktivity. Vytvárame priestor aj pre duchovné služby. Zhruba dvakrát do mesiaca je u nás katolícka omša, raz mesačne sú evanjelické služby Božie a štyrikrát do mesiaca bohoslužby Cirkvi bratskej.

Pozreli sme si aj chátrajúcu budovu v areáli, s ktorou máte tiež určité plány – ak dovtedy nespadne, čo by bola škoda. Priblížme ich.

M. Haszics: Je to dom, v ktorom sa ešte pred niekoľkými rokmi konali bohoslužobné zhromaždenia Cirkvi bratskej v Hornej Seči. Dnes sú všetky bohoslužby v jedálni nášho zariadenia. Vedeli by sme túto stavbu využiť, keby sme ju dokázali dať do poriadku. V kútiku duše uvažujeme o dennom stacionári pre seniorov, či akosi komunitnom centre. Viem, že záujem o takúto službu by bol. Takže keby

nám „odniekiaľ“ „spadli“ peniaze, využiť by sme ich vedeli. Množstvo roboty si vieme spraviť svojpomocne.

E. Patáková: To treba naozaj opakovať donekonečna – ochota ľudí pomôcť je úžasná. Ešte sa nestalo, že by sme zostali bez pomoci, keď treba niečo spraviť. Už sme hovorili – najaktívnejší sú tí z Cirkvi bratskej, ale v podstate pomáhajúcich nemožno nejako deliť; pomáhajú všetci bez ohľadu na to, z akej sú cirkvi.

E. Moravská: Ozvali sa aj takí, čo hovorili, že tak sa robilo za socializmu – brigádniccky a zadarmo. Ale to sú veľmi ojedinelé hlasy a môžem len potvrdiť to, čo tu odznelo – ľudia, aj mladí, prídu pomôcť bez problémov veľmi ochotne.

Ako by podľa vás mala v službách štátu fungovať starostlivosť o seniorov?

G. Végh: Myslím si, že celý systém nie je dobre postavený. A nemám

tým na mysli len starostlivosť o seniorov. Celý sociálny systém je zastaralý, skostnatený, postavený na takých princípoch, ktoré už dnes nevedia riešiť situáciu a problémy. Vo svete sú systémy sociálnej politiky, ktoré problémy naozaj riešia. A nielen v štátoch, ktoré sú na tom finančne lepšie ako my. Ale keď sa stavajú futbalové štadióny pre nikoho a nie sú peniaze na sociálnu sféru, tak je niekde chyba. Ja to riešenie ponúknuť neviem. Len vidím, že systém tak, ako je nastavený, nie je dobrý. Tým nehovorím, že by celú starostlivosť mal na seba prebrať štát. To nie, lebo ľudia by spohodlneli – veď štát sa postará, ale najmä – štátny systém je zneužívateľný. Peniaze by sa nemuseli dostať tam, kam sa dostať majú.

E. Moravská: Ale doopatrovanie seniorov nemôže zostať iba na rodine. Neraz sa stretávame s takým názorom, že „strčili deti rodičov do starobinca, zbavili sa ich“. Ale to nie je dobrý uhol pohľadu na

problém. Kofkí z nás môžu zostať doma, nechať zamestnanie, aby doopatrovali rodičov...? Preto ponuka takýchto zariadení musí jestvovať. Len by mala byť funkčná a nestáť na okraji záujmu štátu. Takéto zariadenia by mali byť zabezpečené tak, aby neboli v ustavičnom existenčnom ohrození. Možno aj teraz ide dosť peňazí do sociálnej starostlivosti, povedzme aj o seniorov. Ale – dostanú sa tam, kam majú? Ja vidím dosť veľký problém v zneužívaní systému a v neustále narastajúcej byrokracii.

M. Haszics: Ten systém by mal byť predovšetkým ešte viac adresnejší a zároveň bližší ku klientovi. Centrálné riadenie tejto starostlivosti je problémové v tom, že vidí veci často len plošne a rieši ich plošne, čím zároveň ponúka cesty na zneužitie systému. V následnej snahe eliminovať zneužívanie zas zťažuje poskytovateľov nadmerným papierovaním a byrokraciou. Iste, netreba si nahovárať, že všetci, čo pôsobia v sociálnej sfére, sú tu len z nejakej filantropie. Pre mnohých je to jednoducho niečo, čím im poskytuje živobytie, žiaľ, pre niektorých vyvolených je to iba obyčajný biznis. Klientelizmus či nadŕžanie tým svojim poznáme aj v tejto sfére. Štát by tu mal zohrávať určitú úlohu, najmä keď zlyhá rodina alebo keď to rodina jednoducho nemá šancu zvládnuť. Vtedy nastupujú zariadenia nášho a podobného typu. A tie by nemali byť pre klientov také drahé, že si ich nemôžu dovoliť. Na druhej strane, nemôžu to byť – už len z ľudského hľadiska – zariadenia obrovské, kasárenského typu, ktoré sú možno na prvý pohľad ekonomicky výhodnejšie. Čo je to za život pre tých, čo tam majú dožiť?! Sociálne služby pre seniorov by mali byť poskytované hlavne v ich prostredí, v komunite, v ktorej daný človek dovtedy žil. Človek by nemal byť úplne vytrhnutý z prostredia, v ktorom prežil možno celý život. Takže optimálne je vytvoriť prostredie, v ktorom by nastal akýsi prienik rodinnej, obecnej, štátnej a cirkevnej starostlivosti. A nestálo by to o nič viac peňazí ako tento ťažkopádny prebyrokratizovaný systém. Je to možno ideál, ale nie je to utópia. Je to len vec správneho nastavenia. ■

PROSÍME, POMÔŽTE

Takto to vyzerá v zrekonštruovanom dome,
kde už vyše roka slúžime seniorom.

Rekonštrukcia tejto budovy je pred nami.
Ak sa ju podarí zachrániť, bude to denný stacionár pre seniorov.

Investície vrátane splácania úverov
môžeme financovať len
z darov fyzických a právnických osôb.

Číslo účtu:
7182437001/5600, Prima Banka

Ďakujeme

BLAISE PASCAL – DOBRODRUŽSTVO ŽIVOTA, DOBRODRUŽSTVO HĽADANIA

TOMÁŠ PRUŽINEC

Filozofia, zakotvená v matematike

Filozofia baroka, aspoň tak by sme mohli označiť západoeurópsku novovekú filozofiu 17. storočia, sa vyznačovala svojím dôrazom na matematiku a geometriu. Významní filozofi, ako napr. Descartes alebo Leibnitz, vybudovali svoj filozofický systém práve na matematike a na geometrii, a niektorí výlučne na geometrii, ako napr. Spinoza. Niet sa tomu čo čudovať. Filozofia renesancie zvýraznila svojprávnosť človeka a filozofia racionalizmu postavila jeho rozum na piedestál všetkého poznania. Aby boli výsledky rozumu prehľadné a aby sa v poznaní dospelo k nespochybiteľným pravdám, doboví myslitelia sa hŕbavito sústredili na presnosť. Základ svojho myslenia teda nachádzali v matematike. V tejto línii sa zrodilo aj filozofické dobrodružstvo francúzskeho filozofa Blaisa Pascala (1623–1662). Výsledok jeho filozofie však ukázal na úplne iný rozmer, než mohol poskytnúť rozum so svojou matematickou presnosťou.

Pascal a jeho tri životné etapy

Pascal sa narodil v šľachtickej rodine. To ho predurčilo k tomu, že dostal skvelé dobové vzdelanie. Okrem iného v jeho rodine silno rezonoval záujem o vedu a náboženstvo. Z druhej strany, zdravotná nezdruživosť a chorľavosť mu neumožnili taký životný elán, aký by si želal. Často trpel silnými bolesťami hlavy. Na to, aby sme pochopili jeho filozofiu, musíme pochopiť jeho životný príbeh. Historici jeho života rozdeľujú jeho biografriu na tri etapy: Pascal ako technik a vedec par excellence, Pascal ako sveták a Pascal ako asketik.

Vedec, sveták, asketik

Mladý Pascal sa horľivo zaoberal prírodnými vedami v celom rozsahu. Už ako dvanásťročný nanovo sformuloval značnú časť euklidovskej geometrie. Ako devätnásťročný zostrojil (za účelom výpočtu daní) počítací stroj, akúsi mechanickú kalkulačku, ktorá mala byť nápomocná jeho otcovi. Tento stroj zdokonalil ešte dvadsaťkrát. Žil fyzikálnymi experimentmi: pomocou matematiky sa venoval tlaku a váhe vzduchu a vplyvom tejto váhy riešil otázku aritmetického trojhranu. Táto záľuba mu ostala aj v ďalšom období. Ku koncu života patentoval dopravnú sieť, ktorou chcel zlepšiť cestovanie v Paríži. V roku 1651 mu vyšla kniha *O vákuu*. Podľa neho prírodu a jej premeny možno vysvetliť len na základe mechaniky. V prírode nejestvujú žiadne prázdne miesta, žiaden „strach z prázdna“. Prírodu totiž vnímal ako nemysliaci stroj bez duše a človeka pokladal za súčasť kozmickej zákonitosti. Keď mal dvadsaťosem rokov, jedna z jeho sestier, Jacqueline, vstúpila do známeho kláštora pri Versailles v Port-Royal. Jeho skepticizmus pre vieru a rozhodnu-

tie jeho sestry v ňom vyprovokovali vnútornú revoltu. V tomto období sa menej venoval prírodným vedám a rozhodol sa pre šafárenie so životom. Frekventoval vyššiu spoločnosť a brilantne si osvojil jej životný štýl. Často ho bolo vídať v náručí žien. Jeho záľubou bolo rozptýlenie. Populárne Montaignove *Eseje* v ňom ešte viac umocnili záujem o spoločnosť a o život v nej. Pascal sa začal zaoberať človekom. Cez prizmu diel antickej skeptikov, ktoré sa vtedy so záujmom čítali v salónoch, si mladý štramák osvojil názor, že je zbytočné skúmať dôvody sveta, ktoré nemôžeme dešifrovať. Naproti tomu Pascal objavoval antické umenie žiť múdro pre tento svet.

Ako tridsaťjeden ročný zažil v noci z 23. na 24. novembra 1654 osobný zlom, prelomovú udalosť. Začal vidieť Boha ako osobu. Pascal nebol prvý, kto na svojej filozofickej ceste zažil čosi takéto. Niečo podobné zakúsil tridsaťdvaročný filozof, spríbuznený s Platónom, hľadač pravdy Aurélius Augustín (354–430), keď sa mu v hlbokom rozporení jeho vnútra na prechádzke v milánskej záhrade zjavil živý Boh. Augustín začal túžiť „spoznávať seba“, a to ho unášalo k „spoznávaniu Teba“ (rozumej Boha). A bol to tiež slávny René Descartes (1596–1650), ktorý raz vo vojenskom tábore v Neuburgu pri Dunaji zažil z 10. na 11. novembra 1619 akési filozofické osvietenie, na základe ktorého sa rozhodol rozpracovať svoju „univerzálnu platnú metódu“; tá ho od skúsenosti z nedokonalosti a omylu vyšvihla k dokonalaj bytosti, Bohu. Pascal si tento svoj životný zlom zaznamenal na papier, ktorý si všil do kabáta. O tejto prelomovej udalosti napísal: „Oheň. Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jákoba, a nie Boh filozofov a mudrcov... len cestami, ktoré učí evanjelium, si ho možno zachovať.“ Tým sa začala tretia Pascalova životná etapa.

Pascal verus Descartes

Pascal objavil Boha. No nebol to racionálne uchopiteľný a vysvetliteľný Boh ako u Descarta, nekonečné bytie, Boh, ktorý nám dáva vrodenu ideu o sebe. Descartes chcel novým, racionálnym spôsobom pochopiť Boha a božský poriadok sveta. Pascal išiel opačným smerom. Descartes filozoficky putoval k Bohu cez rozum, Pascal k nemu filozoficky putoval cez srdce. Obe cesty boli legitímne, v oboch prípadoch išlo o filozofické dobrodružstvo, no podstatne odlišné. Pascal nahradil vieru v silu rozumu vierou v silu vášne. Poukázal na bezmocnosť rozumu a filozoficky ponúkol druhú alternatívu.

Medzi prírodou, človekom a Bohom

Pascalove myšlienky sa pohybujú vo vzťahu prírody, človeka a Boha. Človek je konečná bytosť. Nachádza

sa medzi nekonečnom a ničím. On sám je časťou univerza. Je to človek bezmocný a beznádejný a zároveň vznešený a výnimočný. Hoci žije v prírode a s Bohom, medzi nimi je obrovská priepasť, ktorú Pascal vedome zdôrazňoval. Nie je to príroda, ktorá zažíva „strach z prázdna“, ale je to človek, ktorý tento strach prežíva. Preto človek hľadá rozptýlenia a vydáva sa na neustály útek. Toto je ľudská dráma, v ktorej je človek ďaleko od prírody a ďaleko od Boha. Pascal sa ukazuje ako geniálny znalec ľudského života – jeho chabosti, ale aj jeho veľkosti. Človeka, tohto paradoxného tvora, opísal ako mysliacu trstinu: „Človek je najslabšou trstinou v prírode, ale je to trstina myslia. Netreba pobúriť celý vesmír, aby ho zničil: para, kvapka vody stačí, aby ho zabila. Ale i keby ho vesmír zničil, človek by bol vznešenejší než to, čo ho zabíja, lebo vie, že umiera. A pozná i prevahu, ktorú má vesmír nad ním; vesmír to nevie.“ Podľa Pascala je človek veľkým problémom. Na tento problém existuje jediná odpoveď: skrytý Boh.

Možnosti poznania: logika rozumu, logika srdca

Človek vidí v prírode Boha tak jasne, že o ňom nemôže pochybovať. No zároveň z neho vidí tak málo, že ho nemôže poznať rozumom. Ako teda človek poznáva? Pascal rozlišoval tri spôsoby poznávania. Prvý spôsob je pomocou autority; poznávanie, ktoré sa môže uplatniť v dejinnom nazeraní. Potom je to poznávanie pomocou rozumu. Zdrojom poznávania už nie sú svedectvá autorít, ale úsudky, vychádzajúce z prírodných vied. Posledný spôsob poznávania je poznávanie pomocou intuície. Rozum a srdce sú podľa neho dva kľúčové nástroje poznávania. Tak, ako jestvuje „logika rozumu“, tak jestvuje aj „logika srdca“. Podľa Pascala sú veci, ktoré sa nedajú poznať rozumom, ale dajú sa poznať srdcom. Racionálne a matematické uvažovanie necháva najhlbšie ľudské túžby neuspokojené a nedáva odpoveď na najpodstatnejšie otázky. Ba dokonca nedáva odpovede ani na morálne problémy, ktoré človeka znepokojujú. Jestvuje teda vlastná oblasť poznania – poznanie srdcom. Mysliteľ to odôvodňuje známou výpoveďou: „Srdce má svoje dôvody, ktoré rozum nepozná.“ Teda poznávanie srdcom smeruje ešte hlbšie, ako poznávanie rozumom. Pascal nijako nezačínal poznávanie rozumu a umu. Poznávanie rozumom je náležité, z neho plynú dôkazy a úsudky. Avšak rozum nemôže obsiahnuť celú sféru pravdy. Okrem iného, matematická metóda nedokáže vždy zaručiť istotu poznania, ktoré sa zakladá na vedeckom chápaní poriadku prírody. Podľa Pascala sa prvotné princípy nedajú rozpoznať rozumom, tie „sa cítia, poučky sa vyvodzujú“. Silu rozumu napokon dopĺňa sila srdca.

Srdce je nad rozumom a právd sa zmocňuje intuitívne. A tak k prepracovanej a serióznej racionalistickej filozofickej tradícii Pascal predložil osobitú alternatívu. Do filozofie zaviedol metódu iracionálnej intuície, ktorú nazýval srdcom alebo niekedy aj inteligenciou, a kládol ju proti rozumu. Túto filozofickú metódu citu nazval aj „jemným duchom“, ktorý dokáže poznať vec jedným pohľadom, a teda nie postupom rozumného uvažovania, ktorým sa vyznačuje „geometrický duch“.

Prínos Pascalovej filozofie

Výrazné umenšenie, no nie popretie významu rozumu a dôraz na neracionálne poznávanie, sklbené s dôrazom na milosť, ho duchovne spojili s Auréliom Augustínom. Dôraz na milosť sa totiž stal charakteristickou črtou Pascala jansenistu. Svoj intelektuálny potenciál dal do služieb jansenizmu, dobovo populárneho teologicko-duchovného prúdu v Holandsku a vo Francúzsku. Išlo o morálne prísny katolícky prúd ovplyvnený kalvinizmom, ktorý vyúsťoval do prísnej disciplíny a asketizmu. Pascalova reakcia na všemožnosť rozumu, ktorý sa spredmetnil v novovekom racionalizme, bola zaiste krajná, pretože v konečnom dôsledku by vyúsťila do scestného iracionalizmu, ba až antiracionálneho fideizmu, v ktorom by sa úloha rozumu nielenže značne minimalizovala, ale úplne eliminovala, no mala svoj význam. Pascalova filozofia ukázala na mimorozumový zmysel človeka; človeka, ktorý je síce v kozme stratený, no je mu prístupný pevný bod – Boh.

Svoje tézy Pascal predložil len vo fragmentálnych spisoch, ktoré mali byť súhrnne publikované pod názvom *Apológia kresťanského náboženstva*. Tieto spisy však boli vydané až po smrti autora jeho priateľmi v diele *Myšlienky pána Pascala o náboženstve a o iných témach* (1669/1670). Dielo sa rýchlo zaradilo medzi klasickú literatúru. Filozoficky je jeho dielo zaujímavé preto, lebo Pascal sa podujal na novú interpretáciu človeka a poskytol nový horizont jeho životnej orientácie. Vďaka Kierkegaardovi sa stal zdrojom inšpirácie pre filozofiu existencializmu v 20. storočí.

Použitá literatúra

Legowicz, J.: *Prehľad dejín filozofie*. Bratislava: Obzor, 1973.
Störig, H. J.: *Malé dejiny filozofie*. Praha: Zvon, 1992.
Zimmer, R.: *Príbeh filozofie. Kľúč ku klasickým dielam*. Bratislava: Slovart, 2005.

Príspevok je súčasťou projektu VEGA – 1/0565/13 – Idey človeka, slobody a vlastníctva v sociálno-filozofickom myslení ranného novoveku. ■

Doc. PhDr. ThDr. TOMÁŠ PRUŽINEC, PhD. (1972)

Autor je univerzitným pedagógom a pôsobí na Katedre filozofie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Filozofiu, teológiu a sociológiu študoval na Slovensku, vo Francúzsku a vo Švajčiarsku. Venuje sa dejinám filozofického a sociologického myslenia, osobitne dejinám francúzskej filozofie, personalistickej filozofii a ekumenizmu. V oblasti sociológie je spoluautorom kníh *Stručný prehľad sociológie* (2009) a *Úvod do dejín sociologického myslenia* (2010). Ako samostatný autor napísal knihy v oblasti filozofie – *Filozofický rozmer „ľudstva“ v myslení Augusta Comta* (2008, druhé vydanie 2012) a *Sociálna filozofia Ľudovíta de Bonalda* (2011), a taktiež v oblasti teológie – *Diakoni a diakonát v ekumenickej perspektíve* (2012).

Pravda je často tam, kde ji nikdo nechce.
ZDF Magazin Frontal, 2005

I ŘEKL BŮH...

Ing. JOSEF POTOČEK (1943)

Je absolventom VŠCHT v Praze. Po ukončení štúdií pracoval v Ústave polymérov SAV v Bratislave, neskôr sa venoval výskumu v oblasti mikroelektroniky v Hradci Králové. Po revolúcii pôsobil vo verejnej správe (starosta HK, námestník primátora). Problematiku evolučnej teórie sleduje z hľadiska svojej pôvodnej profesie, publikuje v kresťanských časopisoch. Je autorom publikácie *Stvoření či evolve?* Člen zboru CB v Hradci Králové.

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Na této větě, resp. prvních dvou verších Bible, se všichni křesťané shodnou. Pokud jde ale o zbytek první kapitoly knihy Genesis, kde se mluví o dnech stvoření, je mínění křesťanského světa rozděleno.

Při jejím čtení vzniká nepochybný dojem, že je to zpráva o sekvenci jednotlivých událostí, které se postupně, krok po kroku, naplňují. Každý den otevírá novou tvůrčí periodu, uvedenou vždy výrokiem „I řekl Bůh“. Přesto mají mnozí křesťané s takovým chápáním textu problém a první kapitolu Bible považují jen za alegorické sdělení symbolického obsahu. Jako příklad si uveďme vyjádření kardinála Miloslava Vlka z rkc: „V prvních kapitolách Geneze byl rozpoznán hymnus na stvoření světa... Tato báseň zjevuje pravdu svým stylem, nikoliv doslova, ale alegoricky, přeneseně.“ Důvod pro takový postoj není těžké uhadnout. Velká část křesťanů se domnívá, že vědecká evidence pro vysvětlení vzniku Země, života i člověka je natolik průkazná, že křesťanský pohled je nutné tomu podřídit. Známý americký paleontolog Stephen Jay Gould šel v tomto ohledu tak daleko, že navrhl přístup označovaný zkratkou NOMA (nonoverlapping magisteria), podle kterého náboženství a věda patří k odděleným

doménám reality, jež nemají nic společného, protože se zabývají fundamentálně odlišnými otázkami. Styčné body zde ale bezesporu jsou, neboť Bible se k uvedeným otázkám opakovane a v nejrůznějším kontextu vyjadřuje.

Sedm dní, které dělí svět

Aktuálním příspěvkem k této diskusi je kniha *Sedm dní, které dělí svět. Počátek podle Genesis a vědy* (Seven Days That Divide the World. The Beginning According to Genesis and Science, Zondervan 2011, česky nevyšlo) Johna C. Lennoxe, profesora matematiky na Oxfordu. Autor zasvěceně hodnotí současnou vědeckou scénu, pokud se týče tématu počátků a vyvozuje z toho podněty pro chápání obsahu Genesis 1. Připomíná, že věda teprve poměrně nedávno uznala, že vesmír má počátek, zatímco Starý zákon to tvrdí už přes 2 tisíce let. Samotné stvoření z ničeho označuje Lennox termínem singularita, převzatým z kosmologie, jeho obsah ovšem definuje odlišně. Zatímco v kosmologii se tímto pojmem označuje jedinečný počáteční stav reality, který se vzpírá jakémukoli fyzikálnímu hodnocení (umí si snad někdo představit hmotu celého dnešního vesmíru, soustředěnou do objemu jednoho atomu?), Lennox za ni považuje jedinečný

Foto: SVATAVA PIATKOVÁ

úvodní akt stvoření podle Gn 1, 1-2. Pro ateistu (naturalistu) je vesmír uzavřený systém, vysvětlitelný na bázi hmoty a energie, fyziky a chemie. Pro biblického theistu je vesmír otevřený systém, který není vysvětlitelný sám ze sebe, ale za nímž je Bůh jako jeho původce. Jako byl ve staré době biblický theismus opozicí starověkého polytheismu, tak je dnes opozicí sekularismu a deifikace přírody. Lennox téma pojednává v širším kontextu, zmiňuje různé pohledy na délku dnů stvoření, analyzuje poučení z případu Galileiho, kriticky se vymezuje vůči teistické evoluci atp. Důraz ale klade na obsah Genesis 1 – co nám dny stvoření vlastně říkají.

Stvoření živého

Úvodem připomíná, že povahu singularity, tj. specifického, přímého Božího působení mají i inkarnace a vzkříšení Ježíše Krista, což všichni křesťané (pomineme-li úplné liberály) bez námitek přijímají. A argumentuje, že by tedy neměl být problém připustit, že v souvislosti s původem světa zde mohou být i singularity další. Podle jeho pohledu avizuje takovou situaci v Genesis 1 každé nové prohlášení „*I řekl Bůh*“, kterým se uskutečňuje stvořitelské dílo v jednotlivých dnech: každé z nich uvozuje nový tvůrčí akt zásadní povahy. S tím koresponduje poznání dnešní vědy o složitosti a informační povaze živé přírody. Právě pochopení významu informace je – vedle zmíněného principu počátku vesmíru – dalším faktem, který podstatným způsobem mění podobu celé diskuse. Je možné, připouští Lennox, že za prvními dvěma verši Bible se může skrývat dlouhá geologická minulost Země, a že vznik hvězd a galaxií je vysvětlitelný spontánními fyzikálními procesy. Je také bezesporu, že stvořená hmota má určitý potenciál změn a dalšího rozvoje. Spontánními procesy vznikají např. geologické formace, tvoří se krystaly, atp. Je ale naprosto vyloučené, aby totéž platilo pro vznik a rozvoj živé přírody. Vznik života a vědomí, ale také biologické kategorie jako mnohobuněčnost, tělní plány, regulační mechanismy atp. – to vše má povahu singularity, které není možné vysvětlit působením známých přírodních zákonů. Nezbytným prvkem, který není možné obejít či vypustit, je ve všech těchto případech existence vložené informace. Zásadní věcí zde je, že informace

je nemateriální veličina, která má vždy původ v nějakém inteligentním zdroji. Tento text, který právě čtete, má materiální základ v podobě papíru a tiskářské barvy, jeho obsah tím ale není určen; ten je výsledkem činnosti mysli autora. Obdobně, genetický kód DNA obsahuje sofistikovanou biologickou informaci, která má povahu zabudovaného softwaru. Zakladatel Microsoftu Bill Gates k tomu říká: „DNA je jako počítačový program, ale daleko, daleko pokročilejší než jakýkoli software, který jsme kdy vytvořili.“ A tak by se dalo pokračovat.

Když to shrneme, tak každý den stvoření podle Genesis 1, každé další „*I řekl Bůh*“ otevírá novou etapu stvoření, další sekvenci s novou úrovní informace. Právě tak to odpovídá i dnešnímu poznání o povaze živé přírody. Mezi životem a neživotem je hluboká propast, zásadní diskontinuita, kterou není možné překročit neřízenými přírodními procesy. Lidský život má fyzikální a chemickou bázi („z prachu země“), jsou zde podobnosti se světem zvířat, člověk ale není výsledkem postupného vývoje z nějakého společného předka, nýbrž jedinečným Božím stvořením, učiněným „k Božímu obrazu“. To není žádná „teorie mezer“, to odráží povahu reality.

A evoluce?

Evoluční teorie se z tohoto zorného úhlu jeví jako spekulativní vyprávění typu „tak nějak to bylo“ (speculatively just-so story), a uvedené výzvy ignoruje. Důvodem je hypersensitivita neodarwinistů na kritiku ze strany kreacionistů a odtud vyplývající přesvědčení o nutnosti bránit evoluční paradigma před „fundamentalistickými hordami“. Výsledkem pak ale je, cituje Lennox Roberta Laughlina, nositele Nobelovy ceny za fyziku, že „mnoho biologického poznání současné doby je ideologické povahy“, které jako takové „nemůže být testováno“, což nakonec vždy vede „k mrtvým koncům anti-teorií“ typu éteru či flogistonu. Samozřejmě, vědec naturalistického přesvědčení musí tvrdit, že za existenci života a všech jeho forem jsou zodpovědné pouze přírodní procesy, protože jiná možnost z jeho pohledu neexistuje. Sekulární tendence v dnešním západním světě také přispívají k tomu, že ohledně evoluční doktríny panuje mezi biology téměř všeobecný konsensus. Není ale důvod, abychom jako křesťané dělali v tak zásadních věcech, s dalekosáhlými důsledky pro pochopení světa i sebe samých, zbytečné kompromisy. Profesor Lennox, erudovaný vědec a angažovaný křesťan, ve své knize ukazuje, že obraz světa, který první kapitulu Bible bere vážně bez kompromisu vůči integritě a autoritě Písma, není anti-intelektuální, nýbrž má povahu plnohodnotné alternativy.

Na závěr dodejme, že v pozadí celé věci není konflikt mezi vědou a vírou, rovina sporu je jinde. Jde o situaci, kdy proti sobě stojí dvojí odlišné paradigma, dvojí neslučitelné chápání světa. Na jedné straně naturalismus s principem pozvolného, kontinuálního vývoje přírody z jejích vlastních sil, na druhé straně biblický theismus s důrazem na diskontinuitu přírody, za kterou stojí strukturované působení Stvořitele. ■

Prišiel mi takýto mail (a zrejme aj ďalším, o ktorých si jeho autor myslel, že radi čítajú postrehy z každodenného života):

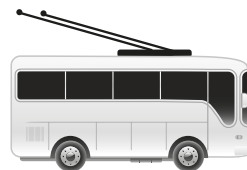
Viaceri kamaráti a priatelia ma vyzvali, aby som občas čo-to napísal zo života „s“ a „v“ trolejbusu. Nuž sa o to pokúsim. Ak nechcete, aby som Vám tieto – miestami streštené – postrehy posielal, pokojne mi to napíšte. T. K.

Neviem ako u ostatných, ale u mňa sa autor trafil. A keďže som vydavateľ a šéfredaktor Dialógu, hneď po prvých dvoch či troch príbehoch som mu ponúkol priestor v našom časopise. Najskôr odmietol, že sú to len postrehy a nie sú určené verejnosti. Postrehy prichádzali, tak som to – aj na popud ďalších čitateľov – skúsil znovu. A prišiel takýto mail:

Trocha som v rozpakoch. Príspevky či pozdravy z trolejbusu vznikajú spontánne a mal a mám potrebu sa s nimi zdieľať s niektorými ľuďmi. Vôbec som nemal v úmysle to zverejňovať. Preto tá zdržanlivosť. Ale ak si myslíte, že je to naozaj vhodné, nebránim sa.

A tak vám na tomto mieste budeme prinášať postrehy a úvahy vodiča bratislavského trolejbusu. Možno len preto, lebo sú naozaj spontánne o naozajstnom živote. A budeme ich uverejňovať, kým budú vznikať. (B. Piatko)

ZROD VODIČA TROLEJBUSU

Po zložení posledných skúšok, teda tretích a po príprave na toto zamestnanie, ktorá trvala skoro 5 mesiacov, som sa oficiálne stal vodičom profesionálom. Teoreticky. Získal som síce 7 preukazov, ale prax žiadnu. Nasledovalo ešte 13 dní, teda 13 pracovných zmien s rôznymi staršími vodičmi. To znamenalo stráviť zhruba 9 hodín v kabínke vodiča, na ploche dva metre štvorcové s cudzím chlapom a starať sa mu do remesla.

Prvé kolo spravidla po konkrétnej linke odjazdil on, a potom som zasadol na trón ja a snažil som sa ho napodobňovať. Katastrofa.

Musíte zvládnuť niekoľko vecí naraz. Najskôr si musíte uvedomiť, že:

Nesedíte v aute, ale v kredenci.

(Rozmery – šírka, príliš široké, dĺžka – príliš dlhé, najmä „klbáčik“ a sedíte neskutočne vysoko a neskutočne vpred. Veď predné kolesá sú ešte meter za vaším chrbtom, v osobáku ich máte pred sebou. V zákrute dosť podstatný rozdiel.)

1. Neustále treba sledovať:

- premávku
- ľudí na zastávke a vo vnútri vozidla
- pavučinu (drôty, výhybky, miesta bez prúdu...)
- diery na cestách
- palubný počítač

2. Treba dodržiavať

predpísané časy príchodu na zastávku

3. Treba zvládať

prístroje a ovládače v priestore pracoviska vodiča; v každom vozidle sú trocha – alebo úplne – iné

4. Treba zdraviť

protiidúcich kolegov, lebo to je bontón a kto to nestíha, tak je sfinga, ktorá nemá čo robiť za volantom MHD

5. Veľmi podstatné je zvládnuť

osobnosť prítomného staršieho vodiča, ktorý nie je dvakrát nadšený, že ste tam s ním (a ešte také nemehlo)

6. Ale najnáročnejšie je:

zvládnuť samého seba – vlastný stres

To je sedem beusáckych rán, o ktorých keby som vedel v januári pri nástupe do podniku, asi by som nenastúpil.

Písal sa 1. jún 2013. Čakala ma prvá pracovná zmena s nič netušiacimi cestujúcimi a pre mňa neznámym chlapom, starším kolegom. Služba v zácviku. To sú tie cedulky za predným sklom „vodič v zácviku“.

Noc bola nepokojná. Ráno stolica žiadna, žalúdok v hrdle, studené čelo. Nástup 4:15 hod. To znamenalo 3:10 nočákom na stanicu a odtiaľ iným nočákom pred bránu podniku. Tam už bolo rušno. Vodiči postupne pokojne odchádzali s pridelenými vozidlami a ja som im závidel. Závidel som im ten pokoj a zručnosť.

Asi je naozaj dobre, že my, ľudia, vopred nevieme, čo nás čaká. Uvedomil som si, že s dôverou sa odovzdať Bohu, teda zvaliť svoj križ na Krista a zobrať ten Jeho recyklovaný na seba, je to najrozumnejšie. Čo sa dá v tejto časti vesmíru robiť.

Láska, pochopenie, pokora.

Snažil som sa vyššie uvedené vlastnosti prejavovať v stiesnených podmienkach kabíny, a skutočne – fungovalo to. Celkom rýchlo som sa s každým spriatelil a keď vodič zácvikár videl snahu praktizovať jeho rady či pokyny, ľady sa celkom roztopili.

Zácvik sa skončil. Z 13 vodičov bolo 12 fajn. Iba jeden bol protivný. Vykrikoval. Dával mi najavo, že robím zle to i to, vlastne že robím zle všetko. Nie najpríjemnejšie. Až o niekoľko dní som si uvedomil, že ten nepríjemný vodič bol vlastne mojím zrkadlom.

Uvedomil som si, že takto nemožno som sa správať ku svojim vlastným deťom, keď som im niečo vysvetľoval, alebo ich chcel niečo naučiť.

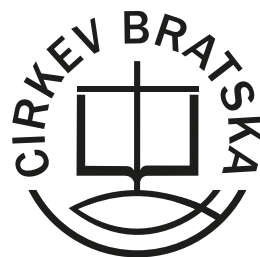
Bože odpusť, chlapi moji, odpustite.

Učím sa vnímať nepríjemné veci inými očami. Nepríjemní ľudia sú teraz pre mňa zrkadlom a nie bremenom. Vylešteným zrkadlom. A pred takým zrkadlom nie je ľahký život. Uf.

Tomáš Komrská
pokračovanie v ďalšom čísle

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

SEPTEMBER 2013

Spoločné modlitby na základe Iz 51, 1-8 viedol Ján Henžel.

Rada mala vstupný pohovor s Marianom Cabadajom a zaradila ho do vikariátu v Zbore CB Žilina.

Rada hovorila so správcom zboru a staršovstvom žilinského zboru o aktuálnych problémoch.

Rada hovorila s kazateľom Jurajom Kohútom o finančnej situácii a jej vývoji na misijnej stanici v Trnave.

Rada pripravila kritériá pre výberové konanie na miesto riaditeľa kancelárie Rady.

Rada prijala rezignáciu Ondreja Luptáka na funkciu predsedu správnej rady Betánie a bude iniciovať voľbu nového predsedu.

Rada udelila súhlas na vyučovanie náboženstva na cirkevných školách.

Rada podporila Národný pochod za život v Košiciach 22. septembra a vydala v tejto súvislosti tlačové vyhlásenie.

Rada rozhodla o zverejnení plného textu Poriadku Cirkvi bratskej v Slovenskej republike na stránke www.cb.sk

Rada privítala informáciu kazateľa Pavla Bombu (terajšieho kazateľa vo Vranove n. Topľou o tom, že prijal pozvanie za správcu Zboru CB v Kalinove.

Predseda Rady CB inštaloval 15. septembra kazateľa Ľudovíta Feketeho za druhého kazateľa zboru v Prešove.

Zapísal: Ján Henžel

Rada Cirkvi bratskej na svojom zasadnutí
dňa 10. 9. 2013 vydala vyhlásenie na podporu
Národného pochodu za život v Košiciach dňa 22. 9. 2013.

VYHLÁSENIE

Sme spolu s organizátormi presvedčení, že Cirkev má povinnosť vyjadriť svoj postoj k ochrane života človeka, ktorý je treba chrániť počas celej jeho dĺžky a má sa rešpektovať jeho ľudská dôstojnosť. Najvyšší orgán Cirkvi bratskej, Konferencia zborov CB v Českej a Slovenskej republike v roku 1993, reagoval na vtedy pripravovaný zákon o umelom prerušení tehotenstva vyznaním: „*Veríme a vyznávame, že Boh je darcom života a Pánom nad životom a smrťou.*“ Veríme, že človek bol podľa Biblie stvorený na Boží obraz ako teomorfný, a to znamená, že tak ako Boh koná, tak má eticky konať aj človek. Božské a ľudské si majú vzájomne korešpondovať a pôsobiť v harmónii. Spoločnosť má povinnosť chrániť a podporovať rodinu, ktorá je založená na manželstve muža a ženy podľa Božieho zámeru. Rada Cirkvi bratskej svojim vyhlásením a povzbudením k aktívnej účasti na Národnom pochode za život vyjadruje svoj zásadný postoj k etickým hodnotám života človeka.

MÁRNOŠŤ UTAJOVANIA

ŠTEFAN MARKUŠ,

Počas horúcich letných dní médiá (nielen na Slovensku) často opakovali dve mená. Americký vojak Bradley Manning prezradil vojenské tajomstvo. Na portáli WikiLeaks uverejnil citlivé materiály, dôležité pre bezpečnosť USA. Zatkli ho a odsúdili za kontrašpionáž a za služby nepriateľovi. Druhý Američan je počítačový expert a pracoval pre CIA (Centrálna informačná agentúra). Volá sa Edward Snowden a masmédiám „posunul“ tajné vládne dokumenty o možnosti sledovania internetovej a telefonickej komunikácie.

Prvý je už odsúdený a ak mu prezident Barack Obama neudelí milosť, strávi zvyšok svojho života za mrežami. Druhého Federálna prokuratúra obvinila z velezrady.

Utielkol do Hongkongu, neskôr do Ruska, kde požiadal o dočasný politický azyl. Americká vláda žiada jeho vydanie, lebo zradu agenta pokladá za ohrozenie národnej bezpečnosti Spojených štátov. Žalobcovia „zradcov“ národných záujmov tvrdia, že niektoré veci jednoducho musia byť utajené pred očami a ušami ostatného sveta, lebo ich odtajnením sa demokratický svet dostáva do smrteľného nebezpečenstva. Odhaľovaním dôverných projektov sa vraj štát vydáva do rúk nepriateľom slobody.

Prázdňinové uvažovanie o zmysle utajovaných záležitostí formuje principiálnu otázku: Prečo treba v živote niečo utajovať? Určite ste čítali slávny román Umberta Eca *Meno ruže*. Jedna z hlavných postáv románu, slepý benediktínsky mních Jorge, sa usiluje zachrániť svet pred nebezpečnými knihami, ktoré sú uskladnené v kláštore. V zúfalej snahe uspieť sa pokúša zjesť stránky tajomnej Aristotelovej knihy. Pritom vie, že ich predtým natrel jedom. V kláštore sa dejú čudné veci. Umierajú ľudia. Inkvizítor Viliam z Baskervillu chce záhadu odhaliť. Aby sa nik nedostal ku skazonosnej knihe, Jorge zo zúfalstva založí v knižnici požiar. Viliam však niektoré knihy pred požiarom zachráni. Nie všetky, ale dostatočné množstvo na to, aby dôležité informácie prenikli na verejnosť. Odkazom románu je poučenie, že je márnou snahou odradiť „hľada-

čov pravdy“. Pravda sa vždy odhalí. Je to metafora o strachu z toho, že „okolitý svet“ sa dozvie niečo, čo môže ohroziť kohosi štatút a existenciu. Nič však nemožno utajiť na večné veky.

Otázka (ne)možnosti odhaliť pravdu je aktuálna. Pán Ježiš pokladal život v pravde za prioritu. Ako inak rozumieť odkazu „...poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí“? (J 8, 32) Problémom je, že ľudskú túžbu po pravde často stotožňujeme so zbožnosťou, ktorú predstierame. Pán nás však pred takou zbožnosťou varuje. „Dajte si pozor; aby ste neprejavovali svoju zbožnosť pred ľuďmi len preto, aby vás obdivovali... keď ty dávaš almužnu, nech nevie tvoja ľavá ruka, čo robí tvoja pravá ruka, aby tvoja almužna zostala skrytá.“ (Mt 6, 1-4) Jediná ukrytá vec v našom živote má byť ovocie našej nepredstieranej zbožnosti. Hľadaj pravdu, stíhaj ju. V tichosti a v skrytosti. Nie pre sebauspokojenie a získavanie vplyvu medzi ľuďmi. Medzi kresťanmi je mnoho falošných jasnovidcov. Túžba poznať Božie tajomstvo sa niekedy stáva diagnózou. Závislosťou, ktorá je oživovaná chorobnou snahou siahť na nedosiahnuteľné. Predstieranie zbožnosti sa tak stáva kategóriou jasnovidectva. Ak je pravdou, že nič nepodlieha stálemu utajeniu, potom sa aj prehnaná zbožnosť raz odhalí. Predstieraná zbožnosť je vášňou, ktorá sa z pravdy skôr vysmieva, ako ju stíha. Kresťan nesmie nič utajovať, najmä nie svoju pravú tvár. Preto neprotestujeme, ak nás niekto odhaľuje. Úlohou Božieho slova je odkrývať. Kto si myslí, že metódy utajovania sú cnosťou, ten nečíta Bibliu dobre.

DIALOG

8-9/2013, VI. ročník

MLADÝCH

EDITORIAL

„Bol som len malou súčasťou veľkej vojny. Nič viac.“ (Hrdina a veterán 2. svetovej vojny Bill Guarnere.)

Toto leto sa už po deviaty krát uskutočnili naše krátkodobé misijné pobyty. Znova sme sa vrátili na Ukrajinu do Mukačeva. Pomáhali sme tam pri stavbe modlitebne, venovali sa deťom z okolia a povzbudzovali mládež z domáceho zboru. Pribudlo nám aj jedno netradičné miesto činu – Glasgow. Tam sa náš misijný tím sústredil na službu slovenským Rómom. Každá misijná cesta ponúka iné skúsenosti, každá destinácia je špecifická vo svojich potrebách, každý misijný tím je originálny vo svojich obdarovaniach. Ale to, čo majú tieto pobyty spoločné je, že chcú byť malou súčasťou veľkej Božej misie. A to sa nám darí len vtedy, keď sa napojíme na to, čo už Boh cez svoju cirkev robí v mieste, kde prichádzame. A preto cieľom týchto pobytov je pomôcť, povzbudiť a podporiť domáci kresťanský zbor v práci ktorú už robí.

- Pomôcť im, znamená pre nás pripojiť sa k ich aktivitám a prácam – či už je to stavba modlitebne, alebo služba evanjelia.
- Povzbudiť ich, znamená priniesť im občerstvujúci pohľad zvonku na ich prácu a podnietiť ich k novým krokom viery. A možno len jednoducho – potešiť ich v dlhodobej práci.
- Podporiť ich, znamená dať im vedieť, že nie sú v ich službe sami. Dať im poznať, že niekde inde je cirkev, v ktorej sa za nich modlia, ktorá im posielala finančné dary a ktorá k nim vysiela svojich misionárov.

Misijné pobyty sú zároveň veľkou príležitosťou pre nás a naše zbory. Aspoň trochu sa tak môžeme učiť ako robiť medzikultúrnú misiu a ako vysilať misijné tímy. Motiváciou pre nás boli veriaci zo zahraničia, ktorí prichádzali pomáhať stavať modlitebňu v Hermanovciach. Keď bola stavba hotová povedali, že je čas, aby sme dávali ďalej, čo sme prijali. A Pán Boh nás viedol na Zakarpatskú časť Ukrajiny. Postupne sa táto služba rozrastala o rómsku misiu na Slovensku. Dnes vidíme, že Boh misie vedie našich bratov a sestry na Ukrajinu, aby rovnako odpovedali na jeho volanie. Tohto roku vyslali zo Zakarpatskej Ukrajiny niekoľko misijných tímov do krajín bývalého Sovietskeho zväzu. Rovnako viedol aj dvoch veriacich Rómov z Vitkoviec, aby to, čo dostali, dávali ďalej na pobyte v Glasgowe. Keď sa trochu z odstupom pozerám na 9 rokov tejto služby a na ovocie, ktoré prinášala, tak musím povedať, že sme len malou súčasťou veľkej Božej misie.

Marek Jurčo

redakčná rada:

Eva Myjavcová (predsedníčka)
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia:

Jana Lesňáková (Cabadaiová)
Šimon Evin
Juraj Sabol

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

misijné leto

misionársky zápisník

August 2013, Škótsko, Glasgow

sobota

To by som nebola ja, keby som niečo nerobila na poslednú chvíľu. Hovorím si počas toho, ako vypisujem pohľadnice Škótska do uvítacích balíčkov. Našťastie šaláty sú už pripravené a gril sa už rozpaľuje. Kým prídu z letiska, všetko bude nachystané na uvítaciu grilovačku.

A už sú tu! Dvanásť statočných a tri ešte statočnejšie deti, ktoré sprevádzajú svojich rodičov a zároveň vedúcich tímu – Martina a Ivetku Kačúrovcov. Škótsko ich víta ako sa patrí. Vetrom, zimou a občasným dažďom. OK, zima je relatívny pojem. Lebo príjemných škótskych letných 20° je teplotný šok v porovnaní so slovenskými 35°. Ale ani nízka teplota nemôže zmraziť moje nadšenie. Dlhो som sa tešila na tento týždeň. Toľko dobrej práce sa tu dá urobiť a konečne na to nebudem sama.

Večerné slovensko-rómsko-anglické bohoslužby, Rómami familiárne nazývané 'Aleluja', sú ako zahrievacie kolo. Misijný tím sa zoznamuje s prostredím, ľuďmi, prácou, a potom sa rozchádza na noc do rodín.

nedeľa

Deň v spoločenstve. A deň zážitkov. Ešte stále si myslím, že bohoslužobná liturgia Free Church of Scotland je zážitia hodná, ale obávam sa, že dezerty a koláče po spoločnom zborovom obede tento ranný zážitok prekonali. Poobede prechádzka Govanhillom. Je to jedna z tých drsnejších častí Glasgowa. Ale má atmosféru a život. V rozmedzí pár ulíc sa rozpráva viac ako 50 jazykmi. Slovenčina a rómska sú jednými z nich. A uprostred tohto Babylonu sa stretáva náš zbor. Táto malá skupina veriacich (s jediným mládežníkom – mnou :) otvorila svoje dvere pre ľudí, ktorí do jej susedstva prišli z celého sveta. Nad tým, čo robia, žasnem aj po roku medzi nimi.

Dúfam, že náš misijný tím bude pre tento zbor povzbudením.

pondelok - piatok

Práca v plnom prúde. Od rána do večera. Detské kluby, dorastenecké kluby a rôzne večerné stretnutia. Prišli takí, ktorých už dlho poznáme a aj takí, ktorých som stretla prvýkrát. Intenzívne dni. Rozhovory, návštevy v rodinách, futbal s chlapcami, párty s dievčatami, zhromaždenia, svedectvá. Som taká vďačná za tím, ktorí sem prišli. Je nás tu počas roka málo a práce je tak veľa. Pred rokom sme začali takmer z ničoho a dnes už máme pravidelné bohoslužby, domáce skupinky, komunitné kluby. Ale naša práca je výrazne obmedzená našim počtom a mojimi osobnými limitmi. Teraz, keď tu máme celý tím, naberá naša misia úplne inú intenzitu. Dajú sa robiť veci, ktoré by sme sami robiť nemohli. Sú povzbudením nielen pre naše malé škótske a rómske spoločenstvo, ale aj pre mňa. A úľavou. Prvýkrát, od kedy sme rozbehli naše slovenské bohoslužby, som mohla spievať

chvály z lavice a počúvať kázeň. Ako dobre.

Od veci poznámka na okraj denníčka: takmer každý deň sme bežali na vlak a ja som ani raz nevyhrala súťaž v pitnom režime...

sobota

Prialo by som vám, aby ste mohli byť dnes večer s nami na našich bohoslužbách. Chvály v slovenčine, rómskine a trochu aj v angličtine. Rómovia, Slováci, Škóti. Starí známi aj noví ľudia, ktorých sme spoznali počas týždňa. Všetci spoločne sme sa zúčastnili krstu troch Rómov a počúvali ich svedectvá. Ozaj slávnostná udalosť. A veľké povzbudenie do ďalšej práce. Boh medzi nami. Boh v pohybe.

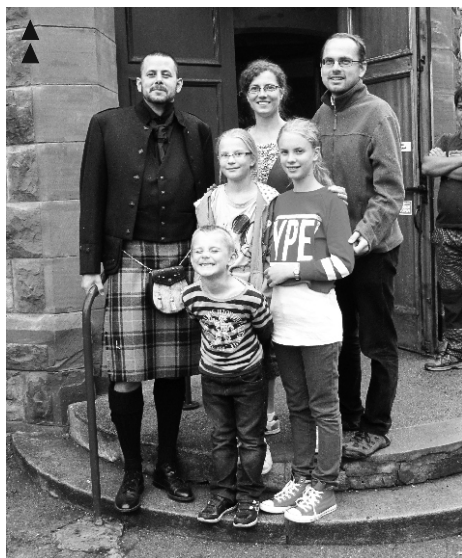
nedeľa - pondelok

Balíme, lúčime sa, oddychujeme, výletujeme (Škótsko je divoká a krásna krajina. Treba zažiť.) a ďakujeme. Pánu Bohu za ochranu nás a všetkých našich vecí, za Jeho priazeň a možnosť pripojiť

sa k Jeho misii. A vám všetkým, ktorí ste sa modlili, ďakujeme, že ste sa stali súčasťou nášho tímu. Každá modlitba pre nás veľa znamenala.

PS: S odstupom dní chcem pridať informáciu, že služba pokračuje. Zatiaľ hľadám pomocníkov, aby som mohla rozbehnúť detský klub pre deti, ktoré sme spoznali počas misijného týždňa. Ale mládežníci z dorasteneckého klubu sa už začali tak neformálne stretávať. A my sa tu v Glasgowe modlime za ďalšieho pracovníka zo Slovenska.

Mária Jurčová

KMP UA sa zúčastňujem už osem rokov a ako vedúci asi štyri. Za ten čas sa mi Ukrajina stala druhým domovom najmä kvôli ľuďom z miestnych zborov. To, čo Vás vie neustále prekvapiť, je ich pohostinnosť a ochota dávať. Človek ide k nim s postojom dávať, ale opak je pravdou.

Keď som v tíme cítim sa ako v Božej rodine (otec, mamka a detičky) obdarené veľkou milosťou. Častokrát sme ako vedúci postavení do situácií, v ktorých sa môžeme spoľahnúť len na Boha a jeho pomoc.

Neustále ma Boh práve aj na týchto krátkodobých misijných pobytoch, učí o jeho veľkej milosti, moci a o jeho zámeroch s cirkvou. Keď človek vylezie z ulity svojej kultúry a pozrie sa na svet očami iných spozná, aké je to nesmierne veľké dielo - Božia Cirkev. Spozná, že je jedno, čo má, ak to dá Bohu a urobí krok viery, tak to Boh použije. To vidím pri domorodcoch. S tým málom čo majú slúžia Bohu ako vedia. On to vidí a cirkev na Ukrajine neustále rastie.

Jediné, čo môžem v takejto chvíli urobiť, je povedať: „Sláva Bohu.“

Daniel Harčár
(CB Michalovce)

Nové požehnanie, nové skúsenosti a zážitky, nové priateľstvá, nové chápanie a vnímanie, iný jazyk nové príbehy, ale stále ten istý, dokonalý Ocko mocne pracujúci na, nami možno už aj zabudnutej, Ukrajine. Pravdou je, že ani zďaleka zabudnutá nie je! Každým rokom prídem na Slovensko povzbudená, naplnená resp. preplnená, zapálená pre kráľovské veci a zbalená s tromi taškami navyše. Stále vidím že Pán Boh to tam pozná a nezabúda. Pre mňa je

tieto články, ako aj mnohé iné, nájdete na
dialog-mladych.blogspot.com

KMP príležitosťou všimnúť si Ducha Svätého v akcii inak ako doma. Príležitosť zamerať sa nie na seba a na svoje problémy, ale ponoriť sa do problémov a potrieb druhých. Tak ako to robil Ježiš! Ale stále sa pýtam, či naši domorodci nerobia viac pre nás ako my pre nich. Naozaj sú veľmi pohostinní, a v tomto roku to bolo nádherné. Naša mladá rodinka s tromi krásnymi a predovšetkým živými deťmi si nás na tých 10 dní adoptovala. Boli to naši „baťka a mam“. A to nielen že sme sa cítili ako doma :). Podobné prijatie som cítila aj zo strany mladých. Hneď prvý večer sme mali skvelý program, obohatený o Hollywoodske scény a vyzerali že ich to celkom aj zaujalo (iba žeby nie :)). Tento prvý kontakt bol kľúčový, pretože s mladými sme strávili zvyšok pobytu. A riešili akcie a evangelizácie... a evangelizácie !! To je niečo čo si na ukrajinskej misii užívam, stále. Tohtoročná evangelizácia bola vo forme futbalového turnaja. 8 ukrajinských tímov vs. (takmer) neporaziteľné družstvo statočných Slovákov a Sloveniek! Obohacujúca skúsenosť v každom slova zmysle. Na čo som sa veľmi tešila, bolo stretnutie chlapcov-futbalistov, ktorí na minuloročnej evangelizácii prijali výzvu a dnes už boli aktívnymi členmi mukačevskej mládeže. Pán Boh je úžasný a my s Bohom dokážeme veľa!

Misia na Ukrajinu je pre mňa naozaj vzácny čas, kde môžem budovať Kráľovstvo a hľadať pozíciu v Armáde. Zapoj sa aj ty ! Si viac než vítaný! Pod'budovať Kráľovstvo inak, ako to poznáš !

Natália Juhaščíková
(CB Hermanovce)

realita za nami a realita pred nami

Včera nastúpili moje deti do školy a škôlky. Učiteľka v škôlke sa ma pýtala, či sme si oddýchli. Ja som jej na to odpovedal, že deti áno, ale my rodičia iba teraz začneme oddychovať. Tak mi zapriala dobrý oddych... Leto bolo fakt plné. Doma sme ešte rozbalovali a triedili veci po našom poslednom stahovaní spred roka. Každý víkend sme niekam cestovali a v auguste som organizoval svoju prvú komunitnú evangelizačnú kampaň na sídlisku. Na poslednom, záverečnom, ôsmom stretnutí som si hovoril: „Vďaka Bohu za priebeh a vďaka Bohu za koniec“. Bol som unavený ako vól.

Niektorí z vás študentov môžete mať pocit, že zábava za vami a realita pred vami. Viete o tom, že vlastne všetko je realita? Celé „prázdniny“ boli realitou? Dokonca nie hocijakou. Ostaňme pri umelo vykonštruovanej myšlienke, že prázdniny boli na oddych a teraz nás čaká ťažká drina. Je to myšlienka rozpoltenosti. Hovorí, že oddych, veget je pre prijímanie síl, energie, inšpirácie a škola, práca, služba je tvrdá (nudná) realita.

Teraz späť do reality. Realita je aj „prázdninové“, ale aj školské či pracovné obdobie. Máme len jeden typ času, len jeden typ dní a len jeden typ

týždňa, mesiaca, či roka. Každý deň je príležitosťou vzdávať Bohu česť, oddychovať pre Božiu slávu, alebo tvrdo pracovať v Božích skutkoch. Potrebujeme všetko. Nie je to len o dnešku. Dnešok stále tvorí budúcnosť. Ako dnes žiješ a myslíš, taký budeš zajtra. Ako si prázdninoval, tak si sa pripravoval do práce...

No, pripravoval si sa na prácu?

Nebolo pre mňa väčšej radosti, ako keď som videl plno mládežníckych skupín v rôznych misiách či táboroch. Nebolo pre mňa zároveň väčšieho smútku, ako keď som vedel, že veľa ľudí zabíja svoj čas pri telke alebo počítačových hrách.

Tak, teraz ukážme, ako sme sa pripravili.

E.

<http://ranajksjezisom.blogspot.com>

BLOGervin

Historické a geografické súradnice

Pieseň, ktorá prebúda

Láska, ktorá nepozná prekážky

Literatúra, ktorá mení životy

Stála expozícia v Domove bielych hláv v Starej Turej

Pri príležitosti 80. výročia založenia Domova bielych hláv,
pripravuje OZ SLUHA otvorenie stálej expozície
venovanej činnosti sestier Royových a ich spolupracovníkov.

16. novembra 2013

Otvorenie expozície je vyvrcholením dvojročnej práce zbierania historických dokumentov a dobových artefaktov. Táto činnosť nie je uzavretá a privítame každú ponuku, ktorou expozíciu obohatíte.
(Zbierame aj dobové riady – taniere, panvice apod.)

Cieľom je viesť mladých ľudí k poznaniu histórie a evanjelia, inšpirovať ich k tvorivej umeleckej, sociálnej a duchovnej činnosti a povzbudzovať k aktívnemu postoju voči problémom súčasnosti. A to všetko vo výnimočnom priestore, v ktorom najprekladanejšia slovenská spisovateľka a čelná predstaviteľka prebudeneckého hnutia prežila posledné roky života.

Ďakujeme všetkým, ktorí doteraz na projekte participovali a tiež členom bratislavskej študentskej skupiny W.A.L.K. za brigádnickú výpomoc v Domove bielych hláv.

Tento úmysel môžete podporiť prostredníctvom účtu: 1015619003/III. Variabilný symbol je 38 (počet jazykov, do ktorých bolo dielo Kristíny Royovej preložené).

**Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.**